

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Reseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Незалежність, підзвітність та якість судової влади

*Наступний крок у вимірюванні
незалежності, досвіду користувачів послуг
суду та оцінці якості*

Звіт Європейської мережі рад правосуддя (ЄМРП) за 2021-2022 роки

Зміст

Зміст	2
Висновки та рекомендації	3
Вступ	6
Частина 1. - Незалежність та підзвітність	7
1.1 Передісторія	7
1.2. Індикатор оцінювання суддів	8
1.3. Опитування суддів про незалежність	12
Частина 2. - Опитування користувачів суду	15
2.1 Передісторія	15
2.2 Пропозиції до звіту про дослідження та оцінку 2020/2021	15
2.3. Робота 2021-2022	16
2.4 Рекомендації щодо подальшої роботи	18
Частина 3 - Якість судової системи	19
3.1. Історія питання	19
3.2. Розвиток подій	19
3.3. Робота у 2021/2022 роках	20
3.4. Наступні кроки	20
Додаток I Мінімальні стандарти, визначені ЄМРП (звіт 2012/2013)	21
Додаток II Питання щодо оцінювання та бали	23
Додаток III - Практичний посібник з опитування користувачів суду	25
Додаток IV - Зведена анкета для користувачів суду	46
Додаток V - Перелік індикаторів для вимірювання якості правосуддя	50
Додаток VI - Опитувальник щодо якості правосуддя	54

Ця публікація була підготовлена за фінансової підтримки Програми Європейського Союзу "Правосуддя". Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю Європейської судової палати і в жодному разі не може сприйматися як точка зору Європейської Комісії.

Висновки та рекомендації:

У 2021-2022 роках робота проєкту складалася з кількох заходів за напрямками "Незалежність та підзвітність" і "Якість судової влади". Заходи слідували циклу удосконалення, запровадженому в попередньому періоді проєкту. У цьому звіті представлено результати 3 напрямів роботи, визначених на початку нового періоду проєкту, та рекомендації для ЄМРП.

Незалежність та підзвітність

Оцінка

На Генеральній асамблеї 2021 року було вирішено вивчити доцільність запровадження показника щодо оцінювання суддів. Оцінювання суддів є складним питанням, оскільки вимоги з точки зору незалежності відрізняються від вимог з точки зору підзвітності та якості. Точніше, питання полягає в тому, чи можна і як можна краще охопити оцінювання суддів в індикаторах незалежності та підзвітності судової влади, які встановила ЄМРП, і як це буде пов'язано з її індикаторами якості. Оскільки оцінювання притаманне будь-якій організації професіоналів, але в судовій системі воно може вступати в конфлікт із незалежністю, в індикаторах варто приділити цьому питанню більше уваги.

Усі системи оцінювання, що діють у Європі, ґрунтуються на спільному принципі: професіоналізм судді є як основним джерелом легітимності судової влади, так і важливою гарантією її незалежності.

Оцінювання має значення з кількох точок зору: незалежності, підзвітності та якості. Воно є складовою частиною прагнення до професійної організації, яка забезпечує високий рівень якості послуг, що надаються всіма працівниками судів.

У звіті розглядаються принципи, яких слід дотримуватися, а також, спираючись на ці принципи, розробка індикатора та його система оцінювання.

Опитування серед суддів

В якості першого кроку чергового циклу вдосконалення було проведено опитування серед суддів Європи. Починаючи з 2015 року, воно проводиться вже вчетверте. Загалом у ньому взяв участь 15 821 суддя з 29 судових органів 27 країн, що більше, ніж будь-коли раніше. Цільовий показник частки респондентів був встановлений на рівні 20%, і більшість суддів (легко) його досягли. Метод та результати опитування детально представлені в окремому звіті.

Більшість суддів у Європі позитивно ставляться до своєї незалежності, але вони все ще визначають проблеми, які негативно впливають на неї. Деякі з них стосуються конкретних справ, інші - системного рівня, наприклад, призначення суддів. Опитування надає багато інформації про функціонування судової влади на національному рівні. Саме ради суддів та інші керівні органи повинні проаналізувати результати для своїх судових систем і вирішити питання, порушені респондентами. Хоча ради залежать від інших органів державної влади в питаннях удосконалення законодавства та забезпечення належними ресурсами, судові органи і, зокрема, ради можуть вирішувати багато питань самостійно.

Опитування користувачів суду

Підгрупа, до якої увійшли судді з Іспанії, Норвегії, Нідерландів, Швеції, Фінляндії, Данії та Румунії, провела віртуальні зустрічі в лютому та березні 2022 року, обмінялася досвідом та відповіла на відповідні запитання за єдиним шаблоном. Підгрупа вважала корисним врахувати досвід Боснії та Герцеговини, судова рада якої організувала широке опитування, проведене у 2021 році. Результати роботи підгрупи були представлені на пленарному засіданні ЄМРП у квітні 2022 року.

Результатом цього річної роботи став Практичний посібник, який, окрім минулорічної зведеної анкети, містить рекомендації щодо проведення опитувань відвідувачів судів та матеріали про національний досвід.

Оскільки результатом цього річної роботи стали загальні рекомендації для тих членів та спостерігачів, які вже планують здійснити цей проект, ЄМРП пропонує проектній групі на наступний рік розглянути можливість застосування індивідуального підходу. Тому пропонується глибше вивчити ради, які не проводили таких опитувань і не планують цього робити найближчим часом, з метою виявлення причин для кожної країни, спробувати усунути їх у межах компетенції ЄМРП, а також заохочувати та активно підтримувати ради в їхніх зусиллях.

Якість судової системи

У 2021/2022 році основною метою підгрупи з якості була робота над індикаторами A1 і A2 та перегляд системи оцінювання опитувальника. Члени робочої групи зустрічалися онлайн протягом п'яти інтенсивних робочих сесій перед особистою зустріччю в Барселоні у квітні 2022 року. Під час онлайн-зустрічей підгрупа розглянула опитувальник, працювала над індикаторами A1 і A2 та над оцінюванням опитувальника. Результати роботи підгрупи були представлені на пленарному засіданні ЄМРП 5 квітня 2022 року.

Підгрупа переглянула індикатори A1 (станданти для судів щодо тривалості розгляду справ) та A2 (станданти для сторін щодо тривалості розгляду справ), сформувавши їх таким чином, щоб можна було оцінити певний індикатор на різних етапах (наприклад, чи існують певні стандарти, якщо так, то чи реалізуються вони на практиці, чи здійснюється їх моніторинг, чи є ця інформація доступною для громадськості). Декілька інших індикаторів в Опитувальнику також були змінені, щоб відобразити цей цикл.

Крім того, враховуючи висновок КРЕС № 15 щодо спеціалізації суддів, підгрупа переглянула індикатор A5 щодо спеціалізації суддів і побудувала його по-іншому, що дало змогу як краще оцінити цей індикатор, так і зібрати інформацію про окремі напрями спеціалізації суддів в окремих юрисдикціях.

Нарешті, підгрупа зосередила більшу частину свого часу та зусиль на перегляді системи підрахунку балів в опитувальнику. Були розроблені нові, більш досконалі шаблони оцінювання для всіх індикаторів у більшості запитань, оцінена їхня цінність у загальній оцінці Анкети.

Щодо роботи на наступний рік:

За незалежність та підзвітність:

- Заповнення оновленої анкети з індикаторами, підрахунок балів та картування викликів для незалежності та підзвітності:
- Подальший розвиток індикаторів I та A:
 - роль інспекційних служб зв'язку з поточним показником зовнішнього огляду
 - формулювання висновку ЄМРП щодо формальних та церемоніальних функцій уряду, які в принципі можуть зменшити незалежність судової влади та
 - інтеграція роботи над іміджем правосуддя та довірою громадськості до системи та індикаторів внутрішнього аудиту та оцінювання.

Опитування користувачів суду

- Сприяння впровадженню опитувань користувачів судів по всій Європі

Якість

- Робота над визначенням ролі та повноважень рад у гарантуванні та просуванні якості правосуддя з урахуванням особливостей їхніх країн, а також над загальними рекомендаціями щодо покращення якості правосуддя в їхніх юрисдикціях.
- Розповсюдити переглянуту Анкету заповнення Радами з питань судової влади.
- Розгляньте та проаналізуйте результати Анкети. Оцініть, чи будуть результати Анкети корисними для окремих рад, щоб визначити сфери, в яких є потенціал для покращення якості, та вжити відповідних заходів для досягнення такого покращення.

Центральним елементом місії Європейської судової палати є зміцнення незалежної, але підзвітної судової влади в Європейському Союзі, щоб гарантувати доступ до справедливих, незалежних і неупереджених судів. Це фундаментальне право закріплене у статті 47 Хартії основних прав ЄС. ЄМРП систематично працює над розробкою стандартів і керівних принципів управління судовою системою та основних функцій, таких як призначення, просування по службі та звільнення суддів. На думку ЄМРП, недостатньо встановити стандарти та керівні принципи: необхідно систематично оцінювати, якою мірою вони реалізуються на практиці. Це особливо важливо, коли перед усіма європейськими інституціями стоїть завдання знайти більш ефективні шляхи для кращого захисту та просування верховенства права. ЄМРП та інші судові мережі мають найкращі можливості для того, щоб допомогти зрозуміти ситуацію на місцях і надати суддівський погляд на відповідні зміни.

Загальна мета проекту – підвищити обізнаність про стан незалежності, підзвітності та якості судової системи в Європі та сприяти позитивним змінам у судовій системі Європи.

Було розроблено, вдосконалено та впроваджено набір індикаторів незалежності, підзвітності та якості. Ці індикатори зосереджені, з одного боку, на формальних гарантіях і механізмах, необхідних для забезпечення незалежності суддів, а з іншого – на сприйнятті незалежності зацікавленими сторонами. Результати надають радам та іншим керівним органам інформацію, яку вони можуть використати для вдосконалення своїх судових систем, щоб судді могли краще виконувати свою важливу функцію в суспільстві, а також, за необхідності, для взаємодії з іншими органами державної влади в питаннях забезпечення незалежності.

Постійний перегляд систем стандартів та індикаторів є необхідним через постійні виклики. Тому уточнення деяких аспектів індикаторів та засобів їх вимірювання (наприклад, адаптація запитань та підрахунку балів в анкеті) також потребують перегляду. Громадськість та зацікавлені сторони наголошують на необхідності посилення якості правосуддя. А її складний зміст вимагає більш глибокого аналізу вимірювання. У цей період було здійснено наступні заходи:

Перша частина цього звіту присвячена питанню незалежності та підзвітності судової влади. Ця частина містить нещодавно розроблений індикатор оцінювання суддів та узагальнення результатів опитування суддів. Частина II присвячена опитуванню відвідувачів судів. Частина III звіту присвячена якості судової влади та містить результати роботи над індикаторами та правилами підрахунку балів.

У 2021-2022 роках команда проекту працювала у трьох підгрупах. Координаторами проекту були Вища рада Португалії (CSM), Судова рада Литви (ТТ) та Вища судова рада адміністративної юстиції Греції (SJC AJ). Крім того, для надання допомоги в реалізації проекту Європейською судовою радою був найнятий радник Франс ван Дейк (Frans van Dijk). Офіс ЄМРП сприяв реалізації проекту, організовував та приймав зустрічі, а також відповідав за підготовку звітів за результатами зустрічей.

Пандемія все ще спричиняла обмеження на подорожі, тому значна частина роботи виконувалася онлайн. Пленарні засідання команди проекту відбулися в онлайн-режимі 27 вересня і 10 грудня 2021 року та 4 березня 2022 року. Особиста зустріч з деякими учасниками онлайн відбулася в Барселоні 4 та 5 квітня.

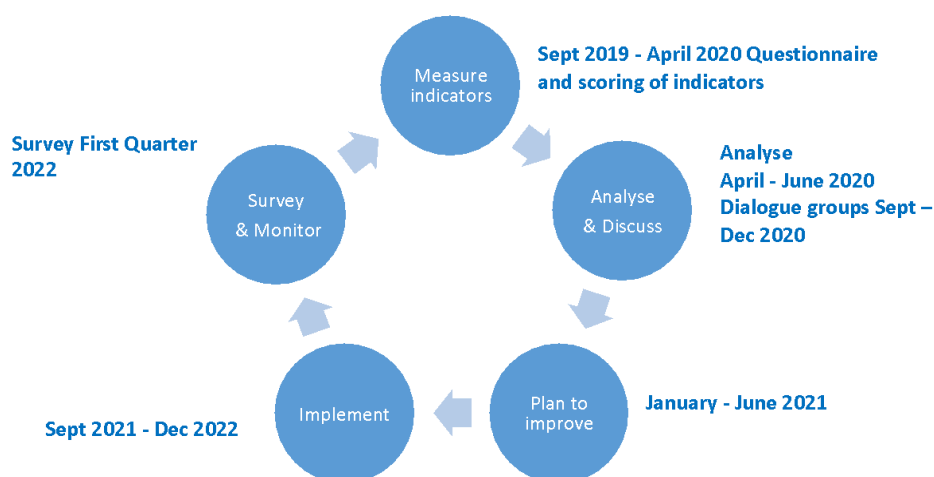
¹ Цей звіт був підготовлений та відредагований за участю команди проекту Франсом ван Дейком, Марією Гканною, Мілдою Трейге, Монікою ван дер Гоес та Олександром Світальською.

Частина 1. – Незалежність та підзвітність

1.1 Передумови

Доступ до справедливих, незалежних і неупереджених судів є фундаментальним правом, викладеним у статті 47 Хартії основних прав ЄС. Одним із способів, у який ЄМРП прагне захистити це право, є підтримка незалежності та підзвітності судових органів у Європі, а також сприяння розумінню та повазі до судової незалежності. Як мережа судових рад, ЄМРП розробила стандарти для сфер відповідальності судових рад, які є важливими для забезпечення незалежності та підзвітності судової влади. Стандарти охоплюють широкий спектр питань – від призначення суддів до дисциплінарних проваджень та фінансування судової влади. Багато з них застосовуються також іншими органами управління, окрім рад. Встановлення стандартів є важливим для того, щоб судові органи могли порівнювати та вдосконалювати свою практику.

На основі цих стандартів ЄМРП розробила індикатори для вимірювання незалежності та підзвітності судових органів Європейського Союзу, включаючи членів-кандидатів та ЄЕЗ. Індикатори стосуються як формальних механізмів, що регулюють усі основні аспекти незалежності та підзвітності судової влади, так і фактичної реалізації цих принципів, як її сприймає суспільство. Індикатори та їх вимірювання є частиною циклу вдосконалення, який Генеральна асамблея ЄМРП ухвалила у 2019 році. Поточний цикл вдосконалення розпочався у вересні 2019 року і полягає в наступному.

1. Рисунок: Цикл вдосконалення Незалежність та підзвітність

Перший етап циклу – вимірювання індикаторів – відбувся у 2019/2020 роках. У 2020/2021 роках основна увага була зосереджена на обговоренні результатів у діалогових групах та початку планування покращень.

На Генеральній Асамблеї, що відбулася онлайн у червні 2021 року, було вирішено, що у 2021-2022 роках будуть розроблені наступні напрямки діяльності.

- Розробка національних планів покращення незалежності та підзвітності.
- Що стосується індикаторів I та A, то будуть розглянуті чотири питання:
 - доцільність індикатора оцінювання суддів;

- роль інспекційних служб у зв'язку з поточним індикатором зовнішнього огляду;
- формулювання висновку ЄМРП щодо формальних та церемоніальних функцій уряду, які в принципі можуть зменшити незалежність судової влади та
- інтеграція роботи над іміджем правосуддя та довірою громадськості у рамкову структуру та індикатори незалежності й підзвітності (I&A).
- Опитування суддів щодо незалежності судової влади у першому кварталі 2022 року.
- Будуть проведені консультації з ССВЕ (Рада адвокатських та правничих товариств Європи) щодо опитування серед адвокатів про незалежність та підзвітність судової влади.

Через тривалу пандемію, яка певною мірою ускладнила роботу, не всі питання, які були заплановані на 2021-2022 роки, вдалося вирішити команді проекту.

Що стосується опитування серед юристів, то ССВЕ зазначила, що вони не вважають його проведення можливим.

Два питання, які розглядалися, стосувалися розробки індикатора в оцінюванні суддів та проведення опитування серед суддів.

1.2. Індикатор оцінювання суддів

1.2.1 Вступ

На останній Генеральній асамблеї було вирішено вивчити доцільність запровадження показника оцінювання суддів. Оцінювання суддів є складним питанням, оскільки вимоги з точки зору незалежності відрізняються від вимог з точки зору підзвітності та якості. Точніше, питання полягає в тому, чи можна і як можна краще охопити оцінювання суддів в індикаторах незалежності та підзвітності судової влади, встановлених ЄМРП, і як це буде пов'язано з її індикаторами якості. У чинних індикаторах незалежності та підзвітності (I&A), що стосуються кадрових питань, оцінювання суддів розглядається дуже загально. Оскільки оцінювання є невід'ємною частиною будь-якої професійної організації, але в судовій системі може суперечити принципу незалежності, ця тема потребує більшої уваги в рамках індикаторів. Європейська мережа рад судової влади (ENCJ) вже розглядала питання оцінювання та встановила стандарти в таких документах:

1. Звіт «Розробка мінімальних суддівських стандартів III, Мінімальні стандарти щодо оцінювання професійної діяльності та незмінюваності членів суддівського корпусу», звіт 2012-2013 рр., включаючи збір відповідей на запитання анкети.
2. Рекомендації семінару ЄМРП з питань оцінювання суддів, Рим, 5-6 грудня 2019 року.

У стандартах, розроблених у 2012/2013 роках, значна увага приділяється відмінностям між судовими системами Європи. ЄМРП стверджує (і КРЕС дотримується цієї аргументації у своєму Висновку № 17 (2014) щодо оцінювання роботи суддів, якості правосуддя та поваги до незалежності суддів), що судові системи Європи поділяються на дві категорії з точки зору оцінювання. Ті, що мають неформальне оцінювання без наслідків для кар'єри судді, і ті, що мають формальне оцінювання з наслідками для кар'єри, включаючи навіть можливість звільнення в деяких судових органах. Перша категорія вимагає менших гарантій, ніж друга. Мінімальні стандарти ЄМРП зосереджені на гарантіях, які мають бути дотримані під час формального оцінювання.

З часу ухвалення цих звітів, спостерігається певне зближення підходів у судових системах, зокрема шляхом формалізації неформальних систем. Суворі дихотомії систем оцінювання, як видається, вже не застосовується в тій мірі, як це було раніше. Як зазначається у Звіті про мінімальні стандарти, всі системи оцінювання ґрунтуються на спільному принципі: професіоналізм судді є як основним джерелом

легітимності судової влади, так і потужною гарантією її незалежності.

Оцінювання є важливим з кількох точок зору: незалежність, підзвітність та якість. Воно є частиною прагнення до створення професійної організації, яка гарантує високий рівень якості послуг, що надаються всіма працівниками суду. З точки зору якості, оцінювання необхідне для професійного розвитку. З точки зору підзвітності, бажано, щоб судова система мала систему якості, яка включає професійний розвиток.

Оскільки оцінювання слугує забезпеченню підзвітності та якості, ЄМРП може "прийняти" оцінювання, за умови, що воно здійснюється належним чином з огляду на необхідність захисту суддівської незалежності. Нижче будуть розглянуті принципи, які повинні застосовуватися, а також, на їх основі – розробка індикатора та його оцінка.

1.2.2. Принципи

Спираючись на Мінімальні стандарти (підсумовані в Додатку 1), найважливішими принципами є наступні:

- 1 Оцінювання суддів є корисним для гарантування та підвищення якості правосуддя і є елементом підзвітної судової влади.
- 2 Оцінювання суддів не повинно порушувати їхню незалежність. Незалежність суддів обмежує цілі та методи оцінювання.
- 3 Оцінювання не може стосуватися суті судових рішень. Якість рішень є частиною оцінювання, але лише з точки зору професійних навичок.
- 4 Оцінювання саме по собі не може призвести до звільнення судді. Звільнення вимагає дисциплінарної процедури, яка обмежується випадками грубої недбалості.
- 5 Оцінювання в будь-якому випадку має сприяти професійному розвитку судді.
- 6 Мета оцінювання може варіюватися — від підтримки професійного розвитку до використання як підґрунтя для кар'єрних рішень. Обрана мета визначає необхідні гарантії. Якщо немає наслідків для кар'єри, гарантії можуть бути менш жорсткими, ніж якщо є наслідки для кар'єри.
- 7 До гарантій належить те, хто проводить оцінювання. Якщо оцінювання не має наслідків для кар'єри, залучення керівництва може бути недоречним, оскільки результати оцінювання вільно чи мимоволі відіграватимуть певну роль у прийнятті інших рішень.
- 8 Винагорода за результатами роботи потребує ретельної оцінки і є неприйнятною для суддів, оскільки посягає на їхню незалежність.
- 9 Виконавча та законодавча влада не повинні бути жодним чином залучені до оцінювання окремого судді.

1.2.3 Розробка індикатора для оцінювання суддів

Мета оцінювання

Оцінювання набуває різних форм, залежно від його мети. На практиці найчастіше зустрічаються такі цілі.

A. Особисте навчання та професійний розвиток судді. Рішення, прийняті за результатами цього виду оцінювання, в принципі, приймаються лише самим суддею. Прикладами таких рішень є особисте рішення покращити комунікацію зі сторонами або прохання до керівництва про проведення спеціального тренінгу.

B.

B. Оцінка ефективності роботи керівництвом, не спрямована на прийняття індивідуальних кадрових/кар'єрних рішень. Це може слугувати декільком цілям. Наприклад: (1) Розвиток компетенцій та навичок суддів конкретного суду або окремого відділу суду у зв'язку з розподілом суддів за галузями права, включаючи їхню спеціалізацію та потреби у навчанні. Прикладом рішення, яке ухвалюється (знаннєвим) менеджментом є розподіл спеціалізацій між суддями. (2) Сприяння кількісній та якісній

роботі суддів суду у зв'язку з ефективністю та результативністю функціонування суду. Прикладом управлінського рішення є визначення річного індивідуального навантаження та своєчасності розгляду справ.

С. Оцінювання діяльності суддів, спрямоване на прийняття кадрових/кар'єрних рішень щодо суддів, таких як просування по службі та кар'єрні сходинки (наприклад, перехід із суду першої інстанції до апеляційного суду і навпаки).

Схоже, що всі три варіанти слугують ухваленню рішень, які в будь-якому разі мають прийматися в кожному суді чи судовій системі. Різниця полягатиме у ступені, до якого ці рішення ґрунтуються на систематичному оцінюванні.

Метод оцінки

Для кожної мети оцінювання суддів існує свій метод.

Щодо А. Колегіальне оцінювання або спостереження спеціаліста (наприклад, соціального психолога щодо виступу в судовому засіданні). Колегіальне оцінювання розглядається тут як оцінювання серед колег і не повинно залучати керівництво, навіть суддів, які керують справами. Результати експертного оцінювання є конфіденційними.

Щодо В(1). Оцінювання компетентності з подальшим обговоренням взаємних побажань щодо галузі права, спеціалізації та (постійного) навчання з керівником, який може бути, а може і не бути безпосереднім керівником. У деяких судах на керівника або координатора спеціально покладається відповідальність за якість або знання суду чи відділу суду.

Щодо В(2). Щорічна оцінка індивідуальної роботи (в ідеалі - кількість справ, тривалість, професійна якість рішень, поведінка в судовому засіданні, суддівська етика), що проводиться керівництвом суду.

Щодо С. Оцінка індивідуальної роботи судді (в ідеалі - кількість справ, тривалість, професійна якість рішень, поведінка в судовому засіданні, суддівська етика) керівником апарату суду або іншим відповідальним органом з дотриманням гарантій для забезпечення обґрунтованості та прозорості оцінювання з прийняттям рішення. Примітка: цей вид оцінювання може проводитися на регулярній основі або час від часу для прийняття кар'єрного рішення.

1.2.4. Стандарти оцінювання

Стандарти оцінювання, що застосовуються, залежать від мети та методу оцінювання.

Стандарти категорії А (професійний розвиток судді)

- Оцінювання колегами, а не, наприклад, керівництвом.
- Конфіденційність результатів.
- Періодичність оцінювання. Доцільною частотою для цього оцінювання є 2-4 роки. Вважається, що вища частота надмірно відволікає суддю від його/її завдань, тоді як нижча частота зменшує корисність для навчання.

Стандарти категорії В (оцінка ефективності роботи керівництвом, не спрямована на прийняття індивідуальних кадрових/кар'єрних рішень)

- Уся інформація, на якій ґрунтується оцінка, має бути задокументована.
- Всі документи доступні судді.
- Суддя має право реагувати на будь-які висновки щодо нього/неї.
- Частота проведення оцінювання. Для цього оцінювання доцільною є періодичність від 1 до 2 років. Більша частота створює значний тиск на суддів, тоді як менша частота призводить до

відсутності безперервності та надійності.

Стандарти re C (оцінка ефективності роботи керівництвом або іншим відповідальним органом, спрямована на прийняття індивідуальних кадрових/кар'єрних рішень)

- Саме по собі оцінювання не може призвести до звільнення (пониження/переведення) судді.
- Орган, який проводить оцінювання, складається з більшості суддів.
- Виконавча чи законодавча влада не беруть участі в оцінюванні.
- Періодичність оцінювання: якщо оцінювання проводиться регулярно, то відповідна періодичність для цього типу оцінювання становить 2-4 роки.
- Вся інформація, на якій базується оцінка, документується.
- Всі документи доступні судді.
- Суддя має право реагувати на будь-які висновки щодо нього/неї.
- Повинна існувати процедура оскарження, яка дозволяє проводити незалежну перевірку всіх матеріалів.

У Додатку II стандарти розроблені у вигляді запитань, які мають бути включені в анкету для вимірювання індикаторів незалежності та підзвітності. Передбачається, що оцінювання буде включено до тієї частини опитувальника, яка стосується підзвітності. Зазначається, що оцінювання також буде включено до опитувальника щодо якості, хоча й у спрощеній формі.

1.2.5 Підрахунок балів за індикатором оцінювання

Оскільки оцінювання вважається в принципі корисним, наявність оцінювання отримує позитивний бал (наприклад, 10) порівняно з відсутністю оцінювання (0). Якщо заходи з проведення оцінювання повністю відповідають вищезазначеним стандартам, оцінка (10 балів) зберігається. Якщо ні, бал знижується. Оскільки незалежність є основною цінністю для судової влади, система, яка є "поганою" з точки зору незалежності, є "гіршою", ніж відсутність оцінювання. Це означає, що оцінка не досягає 0, а отже, є нижчою, ніж оцінка за відсутності будь-якої форми оцінювання

(0). Це може мати місце для всіх типів оцінювання, але буде найбільш доречним для типу оцінювання, який має найбільш далекосяжні наслідки для суддів (метод C). У запитаннях у Додатку II також представлені запропоновані бали.

Слід зазначити, що, на різноманітність методів оцінювання, важливо, щоб мета та потенційні наслідки оцінювання були чітко визначені в обов'язковому для виконання документі або інструменті. Якщо мета і наслідки не визначені чітко, неможливо застосувати відповідні стандарти, а оцінка може поставити під загрозу її незалежність. Якщо це не зроблено в обов'язковий спосіб, мета і, відповідно, наслідки можуть бути змінені за одну ніч, і застосовані стандарти більше не будуть відповідати дійсності. Щодо того, що є обов'язковим документом або інструментом, існують відмінності між країнами. У той час як в одних країнах доречним є первинне законодавство, в інших це буде розглядатися як посягання на незалежність судової влади, і доречними будуть судові регламенти.

Приклади екстремальних результатів:

- Повністю відповідна експертна оцінка дає 10 балів, якщо це єдина система.
- Повністю відповідне оцінювання при прийнятті кар'єрних рішень дає 10 балів, якщо це єдина система.
- Якщо обидві системи працюють і повністю відповідають вимогам, оцінка все одно становить 10 балів
- Повністю невідповідна експертна оцінка дає -2 бали, якщо це єдина система.
- Повністю невідповідна оцінка при прийнятті кар'єрних рішень дає -15, якщо це єдина система.
- Повністю невідповідне оцінювання, яке не стосується кар'єрних рішень, дає +2, якщо це єдина система.

- Якщо всі три системи працюють і всі три повністю не відповідають вимогам, оцінка становить -35.

Діапазон результатів - від -35 до 10. Як і всі інші індикатори, він буде трансформований у діапазон від 0 до 10, наприклад, шляхом додавання 35 та ділення на 4,5. Відповідну трансформацію найкраще можна визначити, коли будуть доступні дані по всіх судах-учасниках.

1.2.6 Пропозиція

Питання з Додатку II були протестовані членами підгрупи, і вони виявилися ефективними. Правила підрахунку балів були адаптовані для отримання збалансованого результату. Тому пропонується включити індикатор оцінювання до індикаторів незалежності та підзвітності. Наслідки для індикаторів якості обговорюються в частині цього звіту, присвяченій якості.

1.3 Опитування суддів щодо незалежності²

В якості першого кроку чергового циклу вдосконалення було проведено опитування серед суддів Європи. Починаючи з 2015 року, воно проводиться вже вчетверте. Загалом у ньому взяв участь 15 821 суддя з 29 судових органів 27 країн, що більше, ніж будь-коли раніше. Цільовий показник частки респондентів був встановлений на рівні 20%, і більшість суддів (легко) його досягли. Метод та результати опитування детально представлені в окремому звіті.

Основні висновки полягають у наступному.

1. Судді загалом позитивно оцінюють свою незалежність. За 10-бальною шкалою судді оцінюють незалежність суддів у своїй країні в середньому від 7,0 до 9,8. Див. рисунок 1. Свою особисту незалежність вони оцінюють ще вище: від 7,5 до 9,9 (рис. 2). Слід зазначити, що Польща та Румунія не брали участі в опитуванні. Відповідно до позитивної оцінки незалежності, лише деякі судді повідомляють про неналежний тиск з метою вплинути на судові рішення.
2. З 2015 року, коли було проведене перше опитування, незалежність поступово покращується в середньому для всіх судових систем разом узятих. Досвід суддів, які працюють багато років, також свідчить про те, що протягом більш тривалого періоду незалежність покращилася.
3. Це не означає, що в усіх судових органах незалежність покращилася. Особливо в Центральній Європі спостерігається значна нестабільність. Останнім часом погіршився стан незалежності в Словаччині та Чорногорії, а за більш тривалий проміжок часу - в Угорщині, Литві та Словаччині. Оскільки частка респондентів у Словаччині була низькою, результати для цієї країни слід використовувати з обережністю.
4. Судді оцінюють незалежність рад у середньому по країнах від 2,7 до 9,6 балів (Діаграма 3). Дуже низькі оцінки отримали ради в Іспанії, Болгарії та Словаччині. Наявність ради не є достатньою гарантією незалежності судової влади в цілому. Це значною мірою залежить від процедур, наприклад, щодо призначення членів ради.
5. Корупція є проблемою в деяких судових системах. У більшій кількості судових систем вважається, що судова влада робить недостатньо для боротьби з неправомірною поведінкою суддів та корупцією.
6. У багатьох судових системах судді, як і раніше, критично ставляться до кадрових рішень, що стосуються суддів, і, зокрема, до питань призначення та просування по службі. На думку респондентів, призначення до Верховного суду/Касаційного суду залишається проблематичним у різних країнах.
7. У більшості судових систем судді відчують неналежний тиск з боку (соціальних) медіа на рівні розгляду справ. Багато з них вважають, що їхня незалежність не поважається (соціальними) медіа.
8. Керівництво судів, включаючи голів судів, як правило, не намагається впливати на зміст судових рішень. Однак деякі судді зазнають неправомірного тиску з боку керівництва суду щодо дотримання стандартів своєчасності, а ще більше суддів зазнають неправомірного тиску з боку

² Повні результати доступні в окремому звіті

виробничих показників. Навантаження на суддів та судові ресурси є суміжними проблемами в багатьох країнах.

9. Взаємодія судової влади з іншими гілками державної влади пов'язана з проблемами в багатьох судових системах. Опитування висвітлює деякі з цих проблем: (1) виконання урядом судових рішень, які інтересам уряду, часто є неадекватним, (2) неповага до незалежності суддів з боку уряду та парламенту є великою проблемою в багатьох країнах, на думку респондентів, і (3) обмеженість ресурсів, що надаються урядом, впливає на незалежність.

Більшість суддів у Європі позитивно оцінюють свою незалежність, але вони все ще визначають проблеми, які негативно впливають на їхню незалежність. Деякі з них стосуються конкретних справ, інші - системного рівня, наприклад, призначення на посаду. Опитування надає багато інформації про функціонування судової влади на національному рівні. Саме ради суддів та інші керівні органи повинні проаналізувати результати для своїх судових систем і вирішити питання, порушені респондентами. Хоча ради залежать від інших органів державної влади в питаннях удосконалення законодавства та забезпечення належними ресурсами, судові органи і, зокрема, ради можуть вирішувати багато питань самостійно.

ЄМРП заохочує Ради ініціювати процес позитивних змін. Результати опитування підкреслюють важливість узгоджених зусиль для ініціювання таких змін. Більшість питань, порушених в опитуванні, не є новими, і потребують більш пріоритетного вирішення. Крім того, необхідно шукати або продовжувати діалог з іншими органами державної влади, а також із засобами масової інформації, щоб сприяти кращому розумінню важливості незалежності суддів для функціонування суспільства та його економіки. Дані дослідження доступні за запитом.

Рисунок 1 Незалежність суддів в цілому, шкала від 0 до 10, де 0 означає "зовсім не незалежний", а 10 - "максимально можливий ступінь незалежності"

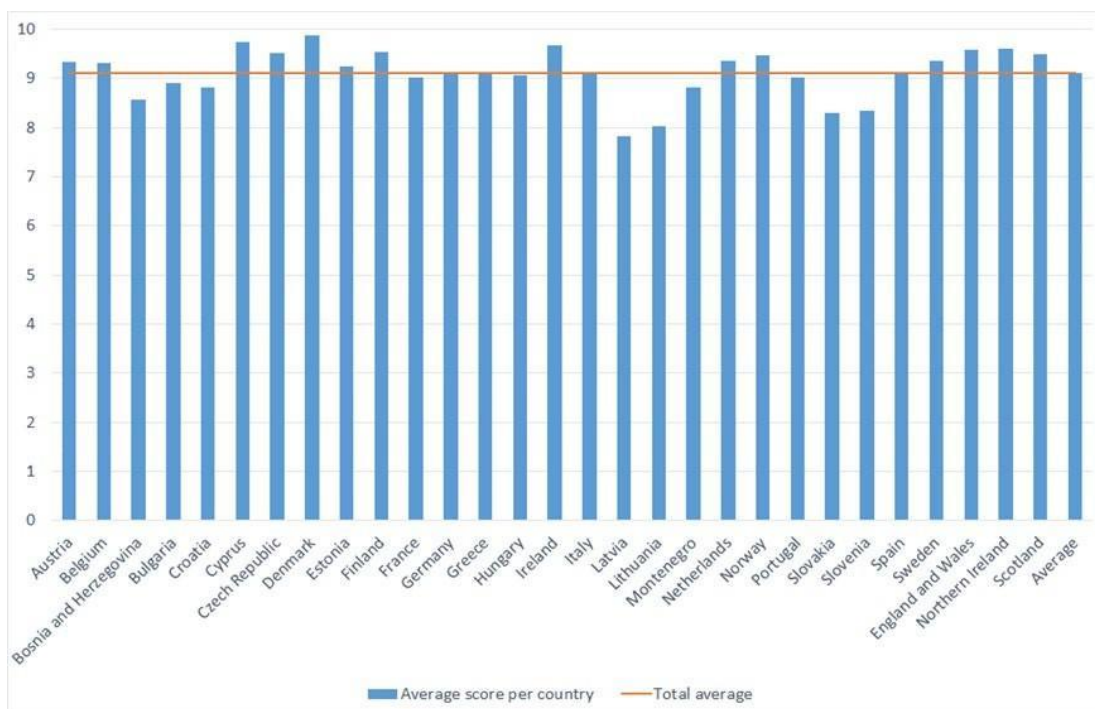

Рисунок 2 Особиста незалежність суддів, як і раніше, за шкалою від 0 до 10

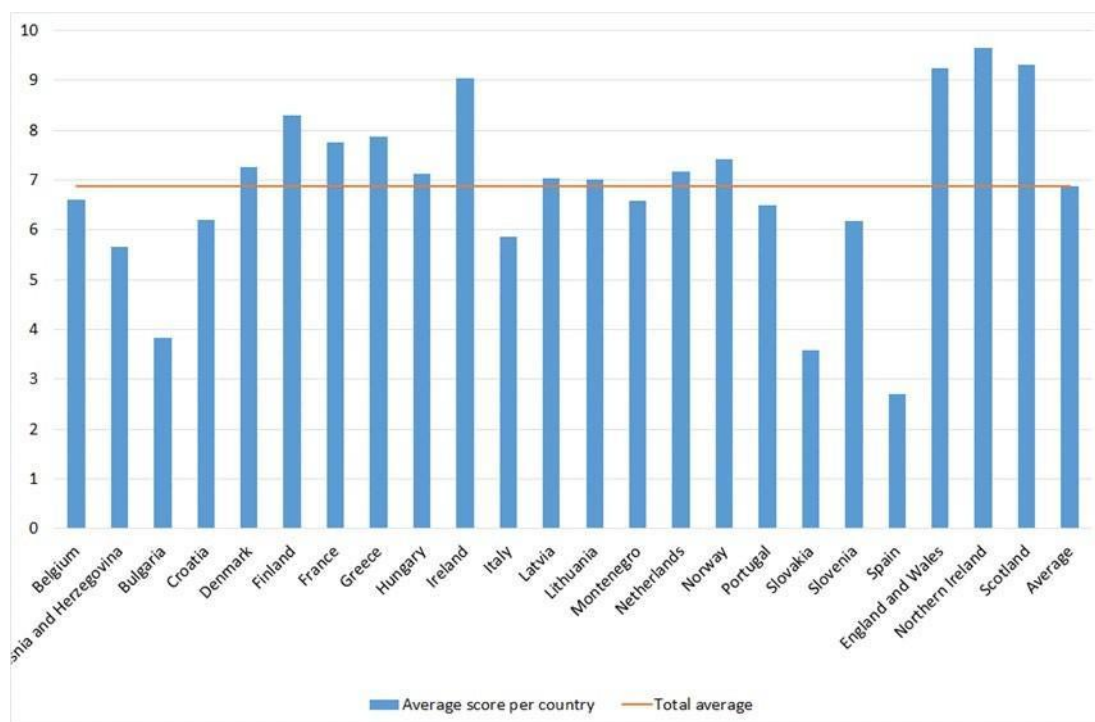
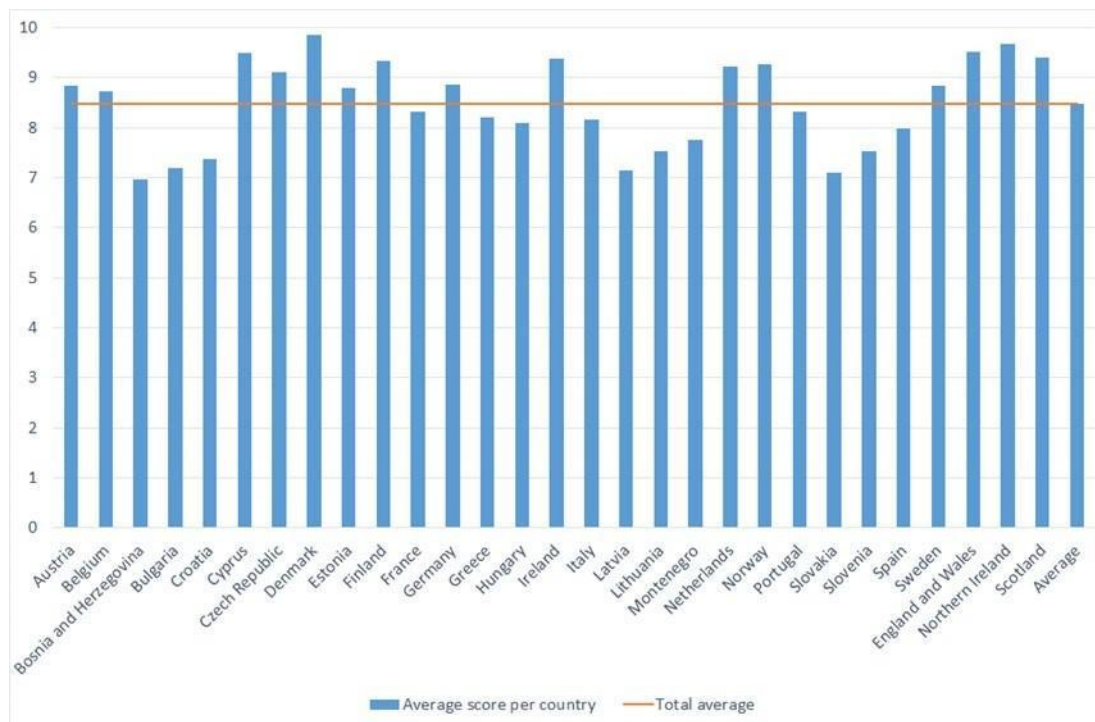

Рисунок 3 Незалежність Ради з питань судової влади, шкала від 0 до 10, де 0 означає "зовсім не незалежна", а 10 - "максимально можливий ступінь незалежності"

Частина 2. - Опитування користувачів суду

2.1 Передумови

Протягом останніх років ЄМРП працювала над форматом опитування відвідувачів судів, який можна було б використовувати в усіх судових системах Європи щодо сприйняття ними незалежності суду (Звіт про моніторинг та оцінку за 2018/2019 рік, с. 68, та Звіт про моніторинг та оцінку за 2019/2020 рік, с. 72-95). Робота була продиктована бажанням допомогти заповнити прогалину в інформації про сприйняття та досвід відвідувачів судів щодо незалежності на основі їхніх візитів до суду.

У 2018/2019 роках група експертів ЄМРП підготувала попередні запитання, а у 2019/2020 роках попередні запитання були переглянуті та доопрацьовані, після чого було проведено пілотне опитування в чотирьох країнах. На основі результатів та досвіду пілотного дослідження 2019/2020 років було вирішено продовжити роботу з розробки та тестування опитувальника для користувачів послуг судів. Було зроблено висновок, що опитувальник 2019/2020 рр. був корисним, але досвід, отриманий під час пілотування, свідчить про доцільність повторного вивчення питань та їх подальшого лінгвістичного доопрацювання.

Минулого року питання були доопрацьовані з метою їх максимального уточнення, і результатом роботи групи стала **консолідована анкета**.

2.2 Пропозиції до звіту про результати досліджень 2020/2021

Під час попередньої роботи група ЄМРП збрала досвід національних опитувань відвідувачів судів, навіть якщо вони не були зосереджені на питаннях незалежності та підзвітності. Було отримано інформацію про досвід щодо методології, результатів та загального використання опитувань відвідувачів судів у Швеції, Фінляндії, Іспанії, Данії, Румунії та Нідерландах.

Як пропозицію на цей рік група запропонувала, по-перше, розглянути можливість підготовки надихаючого переліку відповідних питань, зосереджених на аспектах сприйняття незалежності та заснованих на досвіді країн, які проводили опитування користувачів, без створення загального посібника, як це вже було зроблено СЕРЕJ (див. Звіт про результати дослідження за 2020/2021 рр., с. 34).

Крім того, група розглянула можливість проведення єдиного дослідження щодо незалежності судів одночасно в усіх країнах-членах та країнах-спостерігачах, оскільки вважала, що це дасть дуже цінну інформацію про стан сприйняття незалежності судів користувачами послуг, корисну для подальшої роботи над зміцненням незалежності та підзвітності судів.

Тому першочерговою пропозицією групи у 2020/2021 роках було продовжити роботу над тим, щоб у найближчі роки провести повномасштабне опитування відвідувачів судів у всіх країнах-членах та країнах-спостерігачах ЄКРЕ. У подальшій роботі було запропоновано, щоб група розглянула питання про те, як найкраще організувати спільне опитування користувачів, зокрема, чи слід проводити його окремими країнами з використанням однієї і тієї ж анкети, чи слід керувати цим процесом централізовано. Також було запропоновано розглянути методологію з метою використання типу

розподілу, який дає найбільш репрезентативний результат, розрахувати вартість і подати заявку.

2.3 Робота у 2021-2022 роках

За підсумками минулорічної роботи, головним пріоритетом для проектної групи цього року стало вивчення можливості проведення опитування користувачів судів на всій території ЄС.

Тема обговорювалася під час 3 віртуальних зустрічей та 1 очного пленарного засідання.

На першому пленарному засіданні (грудень 2021 року) обговорювалися різні методологічні питання для повномасштабного опитування. Оскільки члени групи вважали їх занадто технічними, було запропоновано двох експертів, зустріч з якими відбулася в січні 2022 року.

Однак під час цієї зустрічі стало очевидним, що не тільки правові системи окремих країн-членів та країн-спостерігачів відрізняються, але й менталітет відвідувачів судів, що змусило групу розглядати проект як занадто амбітний на даному етапі. Зокрема, особливості кожного національного суду чи юрисдикції (наприклад, щодо переважання судових слухань чи письмових процедур, часу винесення рішення, фізичної присутності непрофесійних користувачів суду в суді тощо), а також через відмінності в методах розподілу, які підходять для кожної країни, неможливо було спільну методологію. Крім того, підхід до кожної країни окремо, окрім того, що він є надто складним, вимагав би глибокого знання судової системи та менталітету кожної країни, щоб результати були достовірними, репрезентативними, порівнянними і, таким чином, корисними.

Таким чином, зваживши на важливість повномасштабного опитування користувачів судів, а також те, що його належного проведення потрібно більше часу, група вирішила на даний момент частково перенести акцент з другого компоненту минулорічної пропозиції на перший, а саме: працювати над Практичним посібником, щоб заохотити членів до проведення національних опитувань користувачів судів, а на більш пізньому етапі знову розглянути перспективу проведення опитування користувачів судів в масштабах всього ЄС.

З цією метою було вирішено надати членам, які не мають відповідного досвіду, наступні матеріали, щоб полегшити реалізацію цього проекту на національному рівні:

1. зведений опитувальник Європейської судової палати.
2. досвід та кращі практики членів та не членів організації (досвідчені фішки).
3. рекомендації, засновані на досвіді учасників (практичний посібник).

Підгрупа, до якої увійшли судді з Іспанії, Норвегії, Нідерландів, Швеції, Фінляндії, Данії та Румунії, провела віртуальні зустрічі в лютому та березні 2022 року, обмінялася досвідом та відповіла на відповідні запитання за єдиним шаблоном. Підгрупа вважала корисним врахувати досвід Боснії та Герцеговини, судова рада якої організувала широке опитування, проведене у 2021 році. Результати роботи підгрупи були представлені на пленарному засіданні ЄМРП у квітні 2022 року.

На основі вищезазначеного національного досвіду було розроблено стислий посібник (рекомендації) щодо опитування користувачів судів, який має на меті надати національним радам та судовим адміністраціям натхнення щодо методології та впровадження опитувань при організації опитувань.

Водночас було визнано корисним включити національний досвід як такий для тих членів, які виявили, що їхні системи збігаються з системами інших членів таким чином, що застосування методу, використовується цим членом, найкраще відповідатиме меті опитування.

Результатом цього річної роботи став **Практичний посібник**, який, окрім минулорічної зведеної анкети, містить рекомендації щодо проведення опитувань відвідувачів судів та описи національного досвіду, наведені в Додатку III.

Що стосується загальних рекомендацій, то було зроблено наступний висновок:

Період дослідження: Може варіюватися залежно від специфіки кожної судової системи та використаної методології (метод поширення, узгоджений розмір вибірки тощо). Зазвичай він становить від 5 днів (для телефонних інтерв'ю) до 2 місяців (для особистих інтерв'ю).

Методологія: Може варіюватися залежно, головним чином, від менталітету відвідувачів суду та наявних ресурсів. Тому іноді інтерв'ю віч-на-віч є більш ефективними, в той час як деяких випадках (переважно в скандинавських країнах) паперова або онлайн-опитувальник (посилання, QR-код, що надається за межами залу суду) є більш привабливим для учасників. Поєднання різних методів розповсюдження інформації також може бути ефективним у деяких країнах; однак при підведенні підсумків може виникнути необхідність розрізняти різні методи, що використовуються. Також можуть використовуватися телефонні інтерв'ю.

Загалом, особисте інтерв'ю поза межами зали суду викликає більше довіри, тоді як дистанційні методи, як правило, менш точні і ризикують залучити переважно незадоволених користувачів послуг суду. З іншого боку, дистанційними методами, як правило, легше керувати і вони є більш економічно ефективними.

Розмір вибірки (кількість відповідей/кількість судів): Може варіюватися залежно від використаної методології та наявних ресурсів. Деякі країни пілотне дослідження в одному або двох судах, перш ніж приступати до більш масштабного опитування. Розмір вибірки здебільшого базується на фіксованій кількості, а не на відсотках.

Організація опитування та збір даних: Може варіюватися залежно від ресурсів та методології розповсюдження інформації. Загалом, ефективніше найняти агенцію з маркетингових досліджень, але деякі ради/судові адміністрації мають ресурси для проведення дослідження самостійно (особливо, якщо обраний метод - онлайн-опитування).

Вартість: Може варіюватися залежно від методології (способу розповсюдження та цільової вибірки) та рівня цін у кожній країні. Онлайн-опитування, що проводяться судовою владою, не потребують витрат. 14 000-18 000 євро для телефонних опитувань та комбінації особистих і телефонних опитувань. До 200 000 євро на повномасштабне очне опитування.

Використання результатів: Результати можуть бути використані для суто внутрішніх цілей (адміністрування/організація роботи судів) або оприлюднені (опубліковані в пресі чи на веб-сайті суду) як частина зобов'язань судової влади щодо підзвітності/прозорості. Зазвичай, вони використовуються для виявлення слабких місць та аспектів, що потребують вдосконалення.

Вони не повинні використовуватися в каральних цілях.

Використання результатів повинно бути зрозумілим з самого початку опитування.

2.4 Рекомендації щодо подальшої роботи

Досвід роботи в цій групі, як зазначалося в минулорічному звіті, свідчить про те, що багато країн-членів та країн-спостерігачів ЄМРП все ще неохоче проводять опитування користувачів послуг судів, причинами чого є або відсутність у рад фінансових та/або адміністративних засобів/структури для підтримки проекту, або побоювання, що можливі негативні результати можуть бути використані проти суддів.

ЄМРП усвідомлює, що проведення загальноєвропейського опитування користувачів послуг судів, хоча і залишається важливою метою проекту "Незалежність та підзвітність" і, безумовно, дозволило б обійти деякі з вищезазначених проблем, наразі не є можливим. Тому наразі національні ради/судові адміністрації мають самостійно проводити опитування відповідно до специфіки кожної країни.

Той факт, що зведений опитувальник ЄМРП вже успішно використовується судовою адміністрацією Норвегії, яка провела своє перше опитування у 2021 році, і що на пленарному засіданні у квітні 2022 року багато членів Ради висловили зацікавленість у проведенні таких опитувань, безумовно, дає підстави сподіватися, що в майбутньому більше рад/судових адміністрацій обиратимуть опитування користувачів судів, зосереджені на питаннях незалежності, на основі цього опитувальника.

Оскільки результатом цьогорічної роботи стали загальні рекомендації для тих членів та спостерігачів, які вже планують здійснити цей проект, ЄМРП пропонує проектній групі на наступний рік розглянути можливість застосування індивідуального підходу. Тому пропонується глибше вивчити ради, які не проводили таких опитувань і не планують цього робити в найближчому майбутньому, з метою виявлення причин для кожної країни, спробувати усунути їх у межах компетенції ЄМРП, а також заохочувати та активно підтримувати ради в їхніх зусиллях. Наприклад, вона могла б розглянути можливість запровадження програми наставництва в рамках мережі (об'єднавши суддю з країни з відповідним досвідом, який бажає надати пораду, з радою, яка бажає провести опитування та звернутися за рекомендаціями).

Частина 3 - Якість судової системи

3.1. Передумови

Починаючи з 2015 року, триває робота над розширенням та розвитком індикаторів якості правосуддя. Принципи та бачення якості, включені до опитувальника щодо якості, були всебічно викладені в попередніх звітах (ЄМРП 2020, с. 47-59). Як зазначалося в попередніх звітах, спочатку було розроблено та застосовано набір індикаторів на пілотній основі для трьох судових систем. Індикатори були вдосконалені, а опитувальник, заснований на доопрацьованих індикаторах, був розісланий усім членам та спостерігачам для заповнення. Як зазначено у звіті за 2018 рік, виникли певні ускладнення.

Відповідно, було вирішено, група займатиметься наступними видами діяльності:

- Усі Ради повинні ухвалити рамкові положення, які визначають їхню участь у гарантуванні та сприянні якості правосуддя та їхній підхід до цього, а також підвищити якість правосуддя шляхом вивчення профілів своїх країн, беручи до уваги загальні рекомендації.
- Покращення показників якості шляхом ретельного аналізу та осмислення досягнутих результатів і проблем, що виникли.
- Врахування питань якості при розробці формату опитування відвідувачів суду.
- Аналіз існуючих зовнішніх даних про якість правосуддя для їх використання в системі індикаторів.

Пріоритетною була робота, описана під номером (2), а підгрупа з питань якості зосередилася на перегляді та доопрацюванні опитувальника та підготовці проекту звіту. Доповідь "Незалежність, підзвітність та якість судової влади в Україні у 2018/2019 роках" була ухвалена Генеральною Асамблеєю у червні 2019 року. На Генеральній Асамблеї було прийнято рішення надіслати переглянута анкету на основі доопрацьованих показників усім членам та спостерігачам, які мають заповнити її до кінця 2019 року.

3.2. Розвиток

Починаючи з 2020 року, робота підгрупи зазнала значного впливу пандемії Covid-19, і ця тенденція збереглася протягом 2020/2021 та більшої частини 2021/2022 року. Оновлена анкета була розіслана наприкінці 2019 року, а відповіді були отримані та проаналізовані на початку 2020 року. У 2020/2021 році було підготовлено звіт про відповіді на анкету 2019 року, а також підготовлено проект звіту про результати анкетування, який було надано членам проєктної групи для ознайомлення під час онлайн-зустрічей.

Оскільки результати розповсюдженого переглянутого опитувальника виявили певні труднощі та недоліки методології, прийнятої в переглянутому опитувальнику (ЄМРП 2020, с. 63-70), оскільки вона дала позитивні результати для всіх юрисдикцій, однак, як видається, не змогла врахувати можливі труднощі. ЄМРП вирішила опублікувати дані, незважаючи на те, що результати мали розглядатися як попередні, а отже, звіт представляв результати "роботи, що триває".

Було вирішено, що опитувальник потребує подальшого аналізу та вдосконалення, а деякі індикатори та шкала оцінювання потребують уточнення, щоб зменшити кількість неінформативних результатів. Таким чином, протягом 2020/2021 року члени робочої групи зосередили свої зусилля на вдосконаленні індикаторів та методології опитувальника, зосередившись на перегляді/перефразуванні, виключенні

неоднозначних (та/або надто об'єктивних/суб'єктивних) запитань та розширенні запитань за рахунок включення додаткових аспектів для забезпечення більш ефективного охоплення аспекту якості, визначеного в базовому індикаторі. У звіті "Якість освіти в Україні

Члени робочої групи надали перелік індикаторів якості та вказали про необхідність подальшої роботи над індикаторами A1 та A2, а також на необхідність перегляду шкали оцінювання опитувальника.

3.3. Робота у 2021/2022 роках

Після огляду роботи, виконаної членами групи за темою "Якість судової системи", на робочій зустрічі Проектної групи у вересні 2021 року було представлено кілька можливих шляхів просування роботи за темою "Якість судової системи" у 2021/2022 роках. Було запропоновано, щоб Проектна група могла (1) зосередити свої зусилля на темі ролі рад правосуддя у просуванні якості правосуддя, (2) працювати над керівними принципами ЄМРП щодо якості правосуддя, які могли б бути прийняті радами правосуддя, та (або) (3) продовжити роботу над Опитувальником. Враховуючи час і зусилля, вже витрачені на перегляд і вдосконалення опитувальника, було прийнято рішення про подальше зосередження зусиль на перегляді опитувальника.

Оскільки ситуація, пов'язана з пандемією COVID-19, не дозволяла проводити особисті зустрічі протягом більшої частини 2021/2022 року, члени групи зустрілися онлайн для п'яти інтенсивних робочих сесій перед особистою зустріччю в Барселоні у квітні 2022 року. Під час онлайн-зустрічей члени групи використовували напрацювання попередніх сесій та:

- переглянули індикатори A1 (стандарт для судів щодо тривалості розгляду справ) та A2 (стандарт для сторін щодо тривалості розгляду справ), сформувавши їх таким чином, щоб можна було оцінити певний індикатор на різних етапах (наприклад, чи існують певні стандарти, якщо так - чи реалізуються вони на практиці, чи здійснюється їх моніторинг, чи доступна ця інформація громадськості). Декілька інших індикаторів в Опитувальнику також були змінені, щоб відобразити цей цикл;
- враховуючи висновок КРЕС № 15 щодо спеціалізації суддів, переглянули індикатор A5 щодо спеціалізації суддів та побудували його по-іншому, що дало змогу як краще оцінити цей індикатор, так і зібрати інформацію про окремі напрями спеціалізації суддів в окремих юрисдикціях;
- зосередила більшу частину свого часу та зусиль на перегляді системи підрахунку балів в опитувальнику. Були розроблені нові, більш досконалі шаблони оцінювання для всіх індикаторів більшості запитань, оцінена їхня цінність у загальній оцінці Анкети.

Завдяки вищезазначеним заходам члени робочої групи успішно завершили перегляд Анкети з якості, яка з певними поправками була прийнята на Пленарному засіданні в Барселоні у квітні 2022 року.

Остаточний варіант опитувальника щодо якості наведено в **Додатку VI**.

3.4. Наступні кроки

Рекомендується, щоб у наступному році Проект зосередився на наступних кроках:

- Робота над визначенням ролі та повноважень рад у гарантуванні та просуванні якості правосуддя з урахуванням особливостей їхніх країн, а також над загальними рекомендаціями щодо якості правосуддя в їхніх юрисдикціях.

- Розповсюдження оновленої Анкети для заповнення Судовими Радами.
- Розгляд та аналіз результатів Анкети. Оцінити користь результатів Анкети для окремих рад, щоб визначити сфери, в яких є потенціал для покращення якості, та вжити відповідних заходів для досягнення такого покращення.

Додаток I Мінімальні стандарти, визначені Європейською судовою радою (звіт 2012/2013)

Стандарти формального оцінювання встановлені у [згаданому вище звіті Європейської судової палати](#). Ці стандарти можна узагальнити наступним чином.

Цілі (деякі цілі можуть застосовуватися і до неформального оцінювання):

- Підвищити ефективність судової системи. Ця конкретна мета пов'язує оцінювання професійної діяльності суддів із системним оцінюванням судової системи. Забезпечення професійної якості суддів з метою підвищення якості послуг, що надаються судовою системою суспільству.
- Підвищення кваліфікації суддів, у тому числі безперервне навчання, якщо це виявиться необхідним з огляду на результати оцінювання.
- Попередження проблем і збоїв у роботі судової системи.
- Підвищити мотивацію та задоволеність суддів у розвитку їхньої професійної діяльності.
- Покращити управлінські та лідерські здібності в судовій системі та, опосередковано, підзвітність суддів і довіру громадськості до судової системи.

Принципи:

- Система оцінювання професійної діяльності є незалежною, справедливою, відкритою та прозорою.
- Оцінювання має на меті визначити професійні здібності судді і не може стосуватися суті рішень судді. Таким чином, якість рішень є частиною оцінювання, але лише з точки зору професійних навичок, а не суті рішень.
- Оцінювання не може призвести до звільнення судді. Для цього необхідна дисциплінарна процедура, яка обмежується випадками грубої недбалості.

Критерії оцінювання:

- Критерії повинні бути різноманітними і охоплювати кількісні та якісні аспекти.
- Своєчасність рішень є частиною оцінки, але необхідно враховувати достатність судового бюджету.
- Показник успішності оскарження слід використовувати з обережністю, оскільки він може не відображати якість рішень судді.

Оцінюючий орган:

- Цей орган має бути незалежним від уряду і складатися з достатньої кількості суддів. Як правило, це завдання доручається раді правосуддя.
- Міністерство юстиції не повинно брати участь в оцінюванні.

Метод оцінювання:

- Процес має бути незалежним від політичного впливу, справедливим у своїх процедурах оцінювання, відкритим для всіх членів суддівського корпусу та прозорим з точки зору громадського контролю.
- Процес має ґрунтуватися на попередній професійній діяльності судді з використанням різних джерел достовірної інформації.
- Необхідно вести відповідний облік.
- Необхідно запровадити спеціальну формальну процедуру, основні правила якої встановлюються первинним законодавством.
- Процедура оцінювання дозволяє судді мати доступ до документів, що розглядаються, а також брати активну участь або бути вислуханим у процесі, висловлюючи власну точку зору щодо його/її

професійної діяльності та коментуючи будь-які критичні зауваження.

- Суддя, щодо якого проводиться оцінювання професійної діяльності, має право знати результати оцінювання, особливо якщо рішення за результатами оцінювання тягне за собою негативні наслідки для судді з точки зору професійної кар'єри, економічних вигод або покладення на нього конкретних зобов'язань.
- Існує незалежний процес розгляду скарг або оскарження, до якого може звернутися будь-який суддя, що підлягає оцінюванню, якщо він вважає, що до нього/неї несправедливо поставилися в процесі оцінювання.

Додаток II Питання щодо оцінювання та бали

Формальна підзвітність судді та працівників апарату

Механізми оцінки ефективності роботи та просування і дотримання етичних стандартів

10. Оцінювання суддів	
10a. Наявність оцінювання та його мета	
Чи оцінюється робота суддів на систематичній основі?	☐ Так (10) ☐ Немає (0) опитування закінчено
Чи було чітко визначено мету та наслідки оцінювання в обов'язковому для виконання документі (первинному законодавстві або судовому рішенні)?	☐ Так (0) ☐ Ні (-10)
10b. Цілі оцінювання	
A. Особисте навчання та професійний розвиток	
Чи є метою оцінювання особисте навчання та професійний розвиток судді? Рішення, прийняті за результатами цього оцінювання, в принципі, приймаються лише суддею. Приклад: особисте рішення покращити комунікацію зі сторонами або запит на проходження спеціального навчання.	☐ Так: до наступного питання ☐ Ні: Перейдіть до пункту B
Хто оцінює?	☐ Колеги (0) ☐ Інше (-5)
Звіт про результати оцінювання доступний лише судді чи також керівництву?	☐ Тільки оціненому судді (0) ☐ Також керівництву (-5)
Яка частота оцінювання?	☐ Частіше (-2) ☐ Кожні 2-4 роки (0) ☐ Рідше (-2)
B. Оцінювання ефективності роботи керівництвом, не спрямоване на індивідуальні кадрові/кар'єрні рішення.	
Чи не спрямоване оцінювання ефективності роботи керівництвом на прийняття індивідуальних кадрових/кар'єрних рішень? Приклади: (1) Розвиток компетенцій та навичок суддів суду або відділу суду у зв'язку з розподілом суддів за галузями права, включаючи їхню спеціалізацію та потреби у навчанні. Приклад рішення в рамках управління (знаннями): розподіл спеціалізацій. (2) Сприяння кількісній та якісній роботі суддів суду у зв'язку з ефективністю та результативністю роботи суду. Приклад управлінського рішення: визначення індивідуального навантаження та своєчасності розгляду справ.	☐ Так: до наступного питання ☐ Ні: перейдіть до пункту C

Чи вся інформація, на якій базується оцінка, задокументована?	☐ Так (0) ☐ Ні (-2)
Чи всі документи доступні судді?	☐ Так (0) ☐ Ні (-2)
Чи має право суддя реагувати на будь-які висновки щодо нього/неї?	☐ Так (0) ☐ Ні (-2)
Яка частота оцінювання?	☐ Частіше (-2) ☐ Кожні 1-2 роки (0) ☐ Рідше (-2)
С. Оцінювання результатів діяльності керівництвом або іншими відповідальними органами, спрямованими на прийняття індивідуальних кадрових/кар'єрних рішень.	
Чи спрямоване оцінювання на прийняття кадрових/кар'єрних рішень щодо суддів, таких як просування по службі та кар'єрні сходи (наприклад, перехід із суду першої інстанції до апеляційного суду і навпаки)?	☐ Так: перейдіть до наступного питання ☐ Ні: опитування закінчено
Чи може оцінювання саме по собі призвести до звільнення (пониження/переведення) судді?	☐ Так (-5) ☐ Ні (0)
Чи складається орган, який проводить оцінювання, з більшості суддів?	☐ Так (0) ☐ Ні (-5)
Чи бере участь в оцінюванні виконавча або законодавча влада?	☐ Так (-5) ☐ Ні (0)
Яка частота оцінювання, якщо воно проводиться на регулярній основі?	☐ Частіше (-2) ☐ Кожні 2-4 роки (0) ☐ Рідше (-2)
Чи вся інформація, на якій базується оцінка, задокументована?	☐ Так (0) ☐ Ні (-2)
Чи всі документи доступні судді?	☐ Так (0) ☐ Ні (-2)
Чи має право суддя реагувати на будь-які висновки щодо нього/неї?	☐ Так (0) ☐ Ні (-2)
Чи існує процедура оскарження, яка дозволяє провести незалежний розгляд усіх матеріалів?	☐ Так (0) ☐ Ні (-2)

Додаток III - Практичний посібник з опитування користувачів суду

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОПИТУВАНЬ КОРИСТУВАЧІВ СУДІВ

Період дослідження: Може варіюватися залежно від специфіки кожної судової системи та використаної методології (спосіб поширення, узгоджений розмір вибірки тощо). Зазвичай вони становлять від 5 днів (для телефонних опитувань) до 2 місяців (для особистих опитувань).

Методологія: Може варіюватися залежно, головним чином, від менталітету відвідувачів суду та наявних ресурсів. Тому іноді опитування віч-на-віч є більш ефективними, в той час як деяких випадках (переважно в скандинавських країнах) паперова форма або онлайн-опитувальник (посилання, QR-код, що надається за межами залу суду) є більш привабливим для учасників. Поєднання різних методів розповсюдження інформації також може бути ефективним у деяких країнах; однак при підведенні підсумків може виникнути необхідність розрізняти різні методи, що використовуються. Також можуть використовуватися телефонні інтерв'ю.

Загалом, особисте опитування поза межами зали суду викликає більше довіри, тоді як дистанційні методи, як правило, менш точні і ризикують залучити переважно незадоволених користувачів послуг суду. З іншого боку, дистанційними методами, як правило, легше керувати і вони є більш економічно ефективними.

Розмір вибірки (кількість відповідей/кількість судів): Може варіюватися залежно від використаної методології та наявних ресурсів. Деякі країни обирають пілотне дослідження в одному або двох судах, перш ніж приступати до більш масштабного опитування. Розмір вибірки здебільшого базується на фіксованій кількості, а не відсотку.

Організація опитування та збір даних: Може варіюватися в залежності від ресурсів та методології розповсюдження. Загалом, ефективніше найняти агенцію з проведення маркетингових досліджень, але деякі ради/судові адміністрації мають ресурси для того, щоб провести їх самостійно (особливо якщо обраний метод - онлайн-опитування).

Вартість: Може варіюватися залежно від методології (способу розповсюдження та цільової вибірки) та рівня цін у кожній країні. Онлайн-опитування, що проводяться судовою владою, не потребують витрат. 14 000-18 000 євро для телефонних опитувань та комбінації особистих і телефонних опитувань.

200 000 євро на повномасштабне опитування віч-на-віч.

Використання результатів: Результати можуть бути використані для суто внутрішніх цілей (адміністрування/організація роботи судів) або оприлюднені (опубліковані в пресі чи на веб-сайті суду) як частина зобов'язань судової влади щодо підзвітності/прозорості. Зазвичай, вони використовуються для виявлення слабких місць та аспектів, що потребують вдосконалення.

Вони не повинні використовуватися в каральних цілях.

Використання результатів повинно бути зрозумілим з самого початку опитування.

Досвід опитування користувачів суду 2022

1. Боснія і Герцеговина - Вища судова та прокурорська рада

Період проведення опитування(нь): Останні п'ять років, починаючи з 2021 року.

1. Якими були цілі опитування?

Загальною метою фінального дослідження задоволеності користувачів послуг судів є оцінка рівня задоволеності серед широкої громадськості, тобто існуючих і потенційних користувачів послуг судів, щоб отримати чітке уявлення про сприйняття громадськістю (громадянами Сараєва, Мостара, Тузли і Баня-Луки) роботи муніципальних судів Сараєва, Мостара і Тузли та Базового суду в Баня-Луці, як найбільших судів першої інстанції в БіГ, в яких може бути забезпечена репрезентативна вибірка.

Метою дослідження є отримання чіткого уявлення про громадське сприйняття користувачами послуг суду роботи судів, а саме Муніципального суду в Сараєво, Муніципального суду в Мостарі, Муніципального суду в Тузлі та Основного суду в Баня-Луці, для визначення найважливіших рекомендацій щодо покращення роботи цих судів та підвищення довіри громадськості до їхньої роботи. На додаток до цього підсумкового дослідження задоволеності відвідувачів судів з 2021 року, у 2019 було проведено первинне дослідження задоволеності відвідувачів судів.

2. Що було виміряно?

Невід'ємною частиною цього дослідження є кілька тематичних розділів: довіра до судової системи в БіГ, сприйняття судової системи, інформованість населення, сприйняття судів населенням, сприйняття та досвід користувачів, фізична доступність судів, задоволеність будівлею/простором судів, доступність інформації для користувачів, альтернативне вирішення спорів, судового розгляду та інші працівники судової системи, а також загальна задоволеність судами.

3. Яка методологія була використана? (опитування /розповсюдження публікацій/онлайн/по телефону тощо)

Збір даних включав кількісні та якісні методи дослідження, а також численні дослідницькі інструменти:

Кабінетний аналіз: Дослідники здебільшого поклалися на дані, доступні на веб-сайті НЈРС БіГ (<https://vstv.pravosudje.ba>). Кабінетний аналіз також включає документи, надані НЈРС БіГ: ІРА 2017, Опис проекту, Додаток III, Опис проекту, Додаток III, Організація та методологія, Керівництво з анкети. Результати опитування, проведеного в травні 2019 року, були використані для визначення будь-яких змін у задоволеності користувачів з 2019 року по теперішній час. Дані, отримані в результаті кабінетного аналізу, були використані для написання окремих частин звіту.

КІЛЬКІСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ: У кількісній частині дослідження було опитано 2000 респондентів, приблизно по 500 з юрисдикції кожного з наведених нижче судів:

Муніципальний суд Сараєва, юрисдикція якого поширюється на кантон Сараєво (КС) - 526 респондентів, Муніципальний суд Мостара, юрисдикція якого поширюється на місто Мостар - 483 респонденти,

Муніципальний суд у Тузлі, юрисдикція якого поширюється на місто Тузла та муніципалітет Челіч - 502 респонденти та Базовий суд у Баня-Луці, юрисдикція якого поширюється на місто Баня-Лука та муніципалітет Лакташі - 489 респондентів. Кількісні дані були зібрані за допомогою двох методів: 1) особистих інтерв'ю (F2F) та 2) телефонних інтерв'ю за допомогою комп'ютера (CATI). На F2F-інтерв'ю 74,6% від загальної кількості респондентів (приблизно 1500 інтерв'ю), а на метод CATI - 25,4% респондентів, або 500 інтерв'ю. Для збору даних використовувалися аналогічні опитувальники, що й у 2019 році, щоб забезпечити порівнянність даних.

Після проведення всіх інтерв'ю зібрані дані були статистично оброблені за допомогою статистичного пакету для соціальних наук (IBM SPSS 21).

ТАЄМНИЙ АУДИТ:

Таємний аудит був проведений у липні 2021 року в муніципальних судах Сараєво, Мостара, Тузли та Основному суді Баня-Луки. Його проводили особи, які отримали інструкції для кожного візиту, включаючи всі деталі, на які їм необхідно звернути увагу. Їм було доручено уважно спостерігати за приміщенням і співробітниками та ставити їм запитання, які допоможуть оцінити якість послуг, що надаються на робочому місці, яке вони відвідали. Після візитів усі таємні покупці зустрілися з координаторами з Promo Agency, які заздалегідь надали їм сценарій. Після візиту таємні покупці працювали з координаторами над записом спостережень, які вони зробили під час візиту.

4. Яким був розмір вибірки? (кількість відповідей/кількість судів) і чи був досягнутий розмір вибірки?

Узгоджений обсяг вибірки склав 2000 респондентів, приблизно по 500 респондентів з юрисдикції кожного з наступних судів: Муніципальний суд Сараєва (526 респондентів), Муніципальний суд Мостара (483 респонденти), Муніципальний суд Тузли (502 респонденти), суд першої інстанції Баня-Луки (489 респондентів).

Особисті опитування (F2F) становлять 74,6% від загальної кількості респондентів (приблизно 1500 інтерв'ю), тоді як телефонні опитування з використанням комп'ютера (CATI) становлять 25,4% респондентів, або 500 опитувань. Рівень участі в F2F-інтерв'ю становить 60% (Коефіцієнт участі= кількість потенційних респондентів, з якими вдалося зв'язатися, порівняно з кількістю респондентів, які погодилися взяти участь в опитуванні). Коефіцієнт участі в CATI-інтерв'ю становить 21% (Коефіцієнт участі = кількість потенційних респондентів, з якими вдалося зв'язатися, порівняно з кількістю респондентів, які погодилися взяти участь в опитуванні). Оскільки рівень участі для цього методу був дуже низьким, більшість опитувань було проведено за допомогою методу F2F.

5. Хто організовував опитування та збирав дані?

Для проведення опитування НІРС БіГ найняв професійне агентство/фірму з вивчення громадської думки, маркетингових досліджень та консалтингу. Методологія повністю відповідала вимогам, викладеним у Технічних характеристиках та інструкціях, наданих НІРС БіГ.

6. Якими були витрати?

Витрати склали 28 000 км (14 300 євро)

7. Що було зроблено з результатами?

Результати дослідження були представлені на засіданні Ради, а також донору, який профінансував проведення початкового та фінального дослідження. Крім того, результати були передані до цільових судів для вжиття заходів відповідно до результатів дослідження у тих сферах, які за результатами опитування були визначені як такі, що потребують покращення.

Через 6 місяців - рік буде проведено зустріч з головами судів, щоб визначити, чи були заплановані дії/заходи. Також результати опитування публікуються на веб-сайті НІРС.

8. Які уроки можна винести для наступного опитування/порад:

Методологія, використана у фінальному опитуванні, виявилася ефективною.

На основі проведеного опитування та отриманих результатів були сформувані висновки щодо поточної задоволеності громадян роботою судів та сприйняття правосуддя.

- Незважаючи на незначне покращення ставлення респондентів до судової системи в БіГ, загальний рівень довіри громадськості до інституцій, пов'язаних із системою правосуддя, залишається низьким.
- Загальне сприйняття роботи судової системи в БіГ є більш негативним, ніж позитивним.
- Пересічний громадянин БіГ не може розраховувати на справедливий суд, що свідчить про загальну недовіру громадян до судових установ.
- Корупція, політичний вплив на суди, нерівність перед законом та тривалість судових процесів були визнані найбільшими проблемами судової системи.

- Громадськість не знайома з альтернативними способами вирішення судових спорів;
- Вирішення справ та судові витрати виділяються негативні риси роботи судів
- Громадськість взагалі не поінформована або недостатньо поінформована про роботу міських / основних судів;
- Думка респондентів про судову систему в БіГ значною мірою формується під впливом конкретних судових процесів/справ, які привернули значну увагу ЗМІ, що свідчить про роль і значення ЗМІ у формуванні сприйняття громадськістю судової системи в БіГ.

На основі проведеного дослідження та отриманих результатів було створено комплекс рекомендацій, які визначають конкретні сфери, в яких можна досягти певних покращень, а також конкретні механізми досягнення цих покращень

9. З ким можна зв'язатися, щоб дізнатися більше (у разі надання персональних даних вони не будуть опубліковані у звіті)

Амела Сачіч та Нера Щук - у Вищій судово-прокурорській раді

2. Данія - Національна судова адміністрація

Період проведення опитування(нь): Осінь 2020 (4 тижні)
1. Якими були цілі опитування?
- Вивчити та описати потреби та очікування відвідувачів суду, а також те, як суди їх задовольняють - Забезпечити базову основу для стратегічної роботи судів Данії
2. Що було виміряно?
Задоволеність користувачів данських судів - професіоналів і непрофесіоналів
3. Яка методологія була використана? (опитування/розповсюдження публікацій/онлайн/по телефону тощо)
Анкетування в поєднанні з телефонними опитуваннями
4. Яким був розмір вибірки? (кількість відповідей/кількість судів) і чи був досягнутий розмір вибірки?
Розмір вибірки не був узгоджений на початковому етапі. 3603 користувача відповіли на запитання анкети та було проведено 50 опитувань. Кандидати на опитування були відібрані за допомогою анкети
5. Хто організовував опитування та збирав дані?
Данська адміністрація у співпраці із зовнішнім постачальником.
6 Якими були витрати? Відповідь відсутня
7. Що було зроблено з результатами?
На основі отриманих результатів були визначені покращення та необхідні зміни для подальшої роботи
8. Які уроки винесли для наступного опитування/поради

Важливо зробити процес надання відповідей зручним для користувачів. Натхненні прикладом Швеції, наступного разу можна використати QR-код.

9. З ким можна зв'язатися, щоб дізнатися більше: international@domstolsstyrelsen.dk

3. Фінляндія - Національна судова адміністрація

Період проведення опитування(нь): 03.02.2020 – 08.04.2020
1. Якими були цілі опитування?
Оцінити якість правосуддя в районних судах, що знаходяться в юрисдикції Апеляційного суду Рованіємі. Це слугує інструментом для постійного вдосконалення та навчання суддів. Це частина Проекту якості в юрисдикції Апеляційного суду Рованіємі, який реалізується з 1999 року. Оцінка ґрунтується на критеріях оцінки якості правосуддя, які були розроблені та опубліковані в рамках Проекту якості в 2006 році.
2. Що було виміряно?
Оцінка включала як якість судового розгляду, так і якість рішень. Для сторін процесу та свідків, опитування включало 7 запитань щодо якості процесу та судового розгляду (організація, безпека та інформування про процес, неупередженість суддів, підготовка та роль у питанні досягнення згоди цивільних справах, своєчасність) та 4 запитання щодо судового рішення (справедливість, підстави, мова викладення, своєчасність рішення). Шкала оцінювання - погано, задовільно, добре. Для всебічної оцінки якості були окремі опитування з більшою кількістю запитань одночасно для стейкхолдерів (адвокатів, прокурорів), народних засідателів, представників ЗМІ та самих суддів (самооцінювання). Крім того, 30 випадково вибраних рішень, в яких не вказано ім'я судді, були проаналізовані групою експертів (представники голів судів, суддів, адвокатів, прокурорів, ЗМІ та, можливо, викладачі).
3. Яка методологія була використана? (опитування/розповсюдження публікацій/онлайн/по телефону тощо)
Для сторін процесу та свідків було доступне онлайн-опитування. За потреби їм також надавали опитування в паперовій формі під час засідань. Якщо рішення приймалося пізніше, після засідання, анкета в паперовій формі або посилання на онлайн-опитування надсилалися сторонам разом із рішенням. Опитування було організовано в одному районному суді, і лише кілька осіб виявили бажання взяти в ньому участь. Для адвокатів, прокурорів, суддів (самооцінювання), народних засідателів та представників ЗМІ опитування з більшою кількістю запитань проводилося лише онлайн.
4. Яким був розмір вибірки? (немає відповідей / немає судів) і чи був розмір вибірки досягнуто?
Три районні суди під юрисдикцією Апеляційного суду в Рованіємі (Північна Фінляндія). Пандемія зупинила проведення засідань посеред опитування, і відвідувачів суду та свідків, які взяли участь в опитуванні, стало значно менше. Кількість відповідей сторін та свідків не перевищила 50. Метою було отримати більше відповідей, але кількість відповідей залишилася на рівні попереднього опитування клієнтів у 2013 році.
5. Хто організовував опитування та збирав дані?
Проект якості в юрисдикції Апеляційного суду Рованіємі.

Один секретар з якості (суддя) проводив онлайн-опитування та збирав дані.
Два секретарі з якості (судді) проаналізували дані та склали звіт, який відредагував координатор з якості (суддя).

6. Якими були витрати?

Секретарі з якості та координатор є суддями і виконують роботу з оцінки якості на додаток до інших обов'язків, отримуючи за це премію.
Також були витрати на публікацію книги з результатами дослідження.

7. Що було зроблено з результатами?

Вони були використані при плануванні тренінгів для суддів, організованих Проектом "Якість", а також при розробці тем для робочих груп з питань якості. Робочі групи з питань якості складаються з суддів та представників зацікавлених сторін. Вони обговорюють визначені теми і складають звіт, який щороку презентується та обговорюється на Днях якості Проекту "Якість" (близько 200 учасників).

8. Які уроки винесли для наступного опитування/поради

Онлайн-опитування – найкращий спосіб зв'язатися з клієнтами та свідками. Доступ до посилання на онлайн-опитування має бути простим. Наприклад, це може бути QR-код або додаток.
Було лише кілька відповідей на паперових бланках або отриманих під час опитування.

9. З ким можна зв'язатися для отримання додаткової інформації

Мінна Лейкас, суддя, Окружний суд м. Оулу, ФІНЛЯНДІЯ

4. Нідерланди - Судова рада

Період(и) дослідження: 2014 та 2019 роки
1. Якими були цілі опитування?
- Судова влада служить суспільству і вважає важливим регулярно отримувати зворотній зв'язок від користувачів послуг судів щодо власної діяльності. Тому, починаючи з 2011 року, Рада з питань судової влади періодично проводить опитування клієнтів. - Опитування користувачів суду має подвійну мету: - o Зробити підзвітність голландському суспільству щодо функціонування судової системи. - o Запропонувати конкретні шляхи для покращення якості роботи та обслуговування в судах.
2. Що було виміряно?
- Загальне визнання - Прийом після прибуття до суду - o Години роботи суду - o Вхід, простір та вказівники - o Ставлення працівників суду - o Поводження судового пристава - Доступність суду - o Телефонна доступність працівників суду - o Доступ до електронної пошти працівників суду - Веб-сайт судової влади - o Доступність інформації - o Своєчасність інформації - o Зрозумілість інформації - Роз'яснення суду - o Пояснення щодо судового засідання - o Пояснення процедури розгляду справи - Прийом перед початком судового засідання - o Умови під час очікування - o Конфіденційність (простір) - o Своєчасний початок сесії - Адміністративні контакти - o Інформація до судового засідання - o Інформація під час очікування - o Врахування вашого порядку денного - o Попередня інформація про справу

- Функціонування судової системи - o Підготовка судді - o Спілкування судді з учасниками судового процесу - o Взаємовідносини судді з професійними користувачами суду - o Вислуховування суддею аргументів - o Чи сприймає суддя вас серйозно - o Чи дають судді можливість розповісти свою історію - o Емпатія судді - o Неупередженість судді - o Компетентність судді - o Зрозумілість судового засідання - Постанова - o Пояснення судді щодо рішення - Своєчасність - o Своєчасність всієї процедури
3. Яка методологія була використана? (опитування/розповсюдження публікацій/онлайн/по телефону тощо)
- Очні опитування (сторони та потерпілі опитувалися віч-на-віч одразу після слухання досвідченими інтерв'юерами, які вносили відповіді респондентів безпосередньо в онлайн-опитувальник на планшетах). - o Сторонам судового процесу та потерпілим, які не змогли або не захотіли взяти участь в інтерв'ю, була запропонована можливість взяти участь в онлайн-опитуванні пізніше, у зручний для них час. Це можна було зробити, залишивши адресу електронної пошти, на яку людина отримала персоналізоване посилання на онлайн-опитувальник через день. Потерпілим також надавалася можливість взяти з собою лист, який містив посилання на онлайн-анкету та пароль. - Фахівцям було запропоновано заповнити онлайн-опитувальник електронною поштою. Вони отримали персональне посилання в електронному листі, надісланому асоціацією, членом якої є фахівець.
4. Яким був розмір вибірки? (немає відповідей / немає судів) і чи був розмір вибірки досягнуто?
- Учасники судових процесів: 3406 респондентів - Постраждалі: 217 респондентів - Фахівці: 3084 респонденти - Мінімальний обсяг вибірки: 30 респондентів за типом справи та судом
5. Хто організовував опитування та збирав дані?
- Зовнішнє та незалежне дослідницьке бюро
6 Якими були витрати?

- Витрати проведення двох останніх опитувань (2014 та 2017 рр.) приблизно 400 000 євро (приблизно 23 500 євро на суд).

7. Що було зроблено з результатами?

Результати були опубліковані на сайті Судової влади ([посилання на сайт](#), тільки голландською мовою)

Результати обговорювалися в (радах) судів та на національному рівні під час щомісячних зустрічей між Радою та головами судів.

За результатами оцінки для нового опитування буде розроблено новий набір інструментів

- о 1. опитування також може бути проведене на рівні місцевих судів (1 центрального опитування).
- о 2. акцент буде зроблено структурному зборі інформації (замість одного разу на три-чотири роки) та
- о 3. фокус на навчанні та вдосконаленні (а не лише на підзвітності) в судах стане центральним елементом нового набору інструментів. Ці елементи наразі є частиною розробки нової пропозиції для проекту 2022.

8. Які уроки винесли для наступного опитування/поради

- Дивіться відповідь на питання 7

9. З ким можна зв'язатися, щоб дізнатися більше (у разі надання персональних даних вони не будуть опубліковані у доповіді)

Роберт ван дер Лаан, Рада з питань судової влади

5. Норвегія – Національна судова адміністрація

Період проведення опитування(нь): Загалом на опитування можна було відповісти протягом 12 тижнів, з жовтня по грудень 2021 року. Суди самі обирали, коли розпочинати та завершувати свою «кампанію» протягом цих 12 тижнів. Часові рамки варіювалися від 3 до 10 тижнів для кожного окремого суду
1. Якими були цілі опитування? 1. Передусім – отримати уявлення про погляд користувача суду з метою навчання та розвитку, 2. Дізнатися, чи користувачі послуг суду мають таку ж довіру до судової влади, як і широка громадськість. 3. Спробувати в пілотному проєкті, як це – працювати з опитуванням користувачів суду, а також – щоб ENCJ отримала знання.
2. Що було виміряно? Незалежність суду. Використано весь опитувальник розроблений проєктом ENCJ.
3. Яка методологія була використана? (опитування/розповсюдження публікацій/онлайн/по телефону тощо) Користувачам суду було запропоновано пройти онлайн-опитування, увійшовши за допомогою QR-коду. (Розглядалося використання електронної пошти або смс, але здебільшого використовувалася контактна інформація професійних учасників процесу. Щодо реальних сторін, відповідачів тощо, така методика не застосовувалася, оскільки вважалося, що вона не забезпечить об'єктивного відображення поглядів усіх користувачів суду)
4. Яким був узгоджений розмір вибірки? (немає відповідей / немає судів) і чи був розмір вибірки досягнуто? Це була спроба провести опитування в кількох пілотних судах. Метою було отримати 300 відповідей з цих шести судів. Було отримано лише 145 відповідей, з яких 31 респондент не відповів на всі запитання.
5. Хто організовував опитування та збирав дані? Національна судова адміністрація організувала опитування та збрала дані.
6 Якими були витрати? Робочі години для працівників НСА та суду. Важко оцінити кількість робочих годин. Незначні витрати на переклад різними мовами. Звісно, потрібне також рішення для проведення опитувань.
7. Що було зроблено з результатами? 1. Суди-учасники отримали власні результати та національні результати. 2. Результати були представлені в рамках дискусії про те, чи варто таке опитування зробити національним і регулярним, і якщо так, то яким чином. 3. Ймовірно, результати не будуть оприлюднені, оскільки кількість респондентів дуже мала. Можливо, буде опубліковано коротку статтю про спільний інтранет для судів
8. Які уроки винесли для наступного опитування/поради Опитування ЄЄМРП є гарним інструментом для отримання уявлення про те, як користувачі судів оцінюють незалежність судів. Щоб отримати достатню кількість респондентів, ви повинні мати спеціальних людей, які проситимуть відвідувачів судів відповісти на запитання опитування.
9. З ким можна зв'язатися для отримання додаткової інформації Івар Арнстад в Судовій адміністрації

6. Румунія – Вища рада магістратури

Період проведення опитування (опитувань): Починаючи з 2006 року, Апеляційний суд Тімішоари щорічно проводив таке опитування, але за ці роки відбулися значні зміни як у використовуваному інструменті (за моделлю Йеспера Віттрупа), так і в методології дослідження.

1. Якими були цілі опитування?

Опитування, проведене Апеляційним судом Тімішоари, мало на меті висвітлити сприйняття громадською думкою та громадянським суспільством якості правосуддя на рівні Апеляційного суду Тімішоари та судів, що входять до його компетенції, в цілому.

2. Що було виміряно?

Опитування мало на меті проаналізувати сприйняття громадською думкою та громадянським суспільством функціонування судів в цілому, спосіб розгляду справ, ставлення та поведінку суддів у залі судового засідання, їх професіоналізм та якість винесених судових рішень, а також сприйняття поведінки та ставлення допоміжного персоналу до виконання своїх обов'язків.

Опитувальник складається 7 розділів:

- I. Відповідні статистичні дані
- II. Послуги з ведення реєстру, архіву та надання інформації про справи
- III. Діяльність у залі суду
- IV. Строки розгляду справ у суді
- V. Загальна діяльність та оснащення будівлі суду
- VI. Час утилізації
- VII. Остаточні висновки

3. Яка методологія була використана? (опитування/розповсюдження публікацій/онлайн/по телефону тощо)

У перші роки опитування розповсюджувалося у фізичному форматі, на папері, як на вході до приміщення суду, так і в адвокатурі, нотаріальних конторах, у судових виконавців, судових експертів. Заповнені анкети опускалися в скриньку при вході до будівлі. Пізніше дані із заповнених анкет були вручну внесені до зведених таблиць за категоріями відповідей, а висновки також були внесені до річного звіту суду.

Згодом від паперового формату відмовилися, і з 2015 року анкета застосовується онлайн через платформу Google Forms[2]. Користувачі суду можуть заповнити її, отримавши доступ до неї безпосередньо з веб-сайту суду та веб-порталу судової влади в розділі «Інформація для громадян». Таким чином, анкета стала значно доступнішою з точки зору її заповнення суб'єктами, завдяки типу та способу формулювання запитань, які адресовані, зокрема, учасникам судового процесу та законним представникам, які брали участь у здійсненні правосуддя у вищезазначених судах[3].

Результати оприлюднюються та доступні онлайн[4].

Кожен розділ анкети має конкретні відповіді, а деякі розділи, наприклад, I, II і VI, також містять питання-фільтри для полегшення заповнення анкети.

Для більшості розділів варіанти відповідей були такими: *повністю згоден, частково згоден, частково не згоден, повністю не згоден, не знаю/не бажаю відповідати*.

Наприкінці анкети респондентам було запропоновано висловити свої пропозиції щодо того, яких заходів слід вжити для покращення роботи судів.

4. Яким був розмір вибірки? (кількість відповідей/кількість судів) і чи був досягнутий розмір вибірки?

Кількість поданих анкет та отриманих відповідей відрізняється з року в рік. Наприклад, у 2019 році з 67 думок, висловлених респондентами, більшість – заявники (25,4 %), відповідачі (29,9 %) та обвинувачені (11,9 %).

Анкета :

- o Заявники
- o Відповідачі
- o Обвинувачений
- o Постраждалі сторони
- o Адвокати
- o Юристи-стажери
- o Юридичні консультанти
- o Свідки
- o Експерти
- o Уповноважені/законні представники
- o Куратори
- o Інше

5. Хто організовував опитування та збирав дані?

Як пояснювалось в першій відповіді: суди в межах округу Тімішоарського апеляційного суду та сам апеляційний суд. Потім дані були централізовані.

6 Якими були витрати?

Інформація не доступна

7. Що було зроблено з результатами?

Для аналізу даних була автоматично створена база даних Excel для відомостей, отриманих від респондентів. Як метод аналізу даних було використано частоту вибору респондентами пунктів анкети, виражену у відсотках.

Результати були чітко пов'язані з кількістю респондентів, які надали відповідь, а ті, хто не відповів, були виключені зі статистичного аналізу для більшої точності сприйняття респондентами якості роботи суду.

8. Які уроки були винесені для наступного опитування/поради

Можливі підказки:

- Використання зрозумілої мови. Складні запитання іноді можуть бути сприйняті деякими респондентами як неоднозначні, особливо з огляду на те, що деякі (або більшість) з них не володіють юридичними знаннями
- Преамбула опитування має бути якомога чіткішою та простішою, наприклад: - кілька речень, що описують мету опитування; -представлення структури опитування; -тип користувачів суду, яким адресоване опитування; -деяка інформація про респондентів (наприклад, вік, стать);
- Що стосується структури опитування та запитань: враховуючи, що деякі питання, швидше за все, стосуватимуться правових аспектів судового розгляду, слід з самого початку чітко вказати, хто має на них відповідати, щоб респонденти не мали непорозумінь при заповненні запитань (наприклад, розділити питання на певні категорії - ті, що адресовані сторонам, свідкам, адвокатам).

Намагатися уникати слів/структур, які можуть дати місце суб'єктивізму. Респондентам слід давати варіанти відповідей, які після їх оцінки можуть дати об'єктивний погляд на відповідне питання

9. До кого можна звернутися, щоб дізнатися більше Представник Вищої ради магістратури на рівні технічного персоналу: пані Руксандра Гінеску, *експерт з правових питань зі статусом судді/прокурора, Відділ європейських справ та міжнародних відносин.*

[1] Оскільки в минулорічному пілотному проекті підгрупи користувачів суду румунським судом, який погодився на проведення опитування користувачів суду, був Апеляційний суд Тімішоари, дані, представлені в цьому документі, стосуються інформації, наданої цим судом у зв'язку з опитувальником, застосованим на його рівні та в інших судах (судах першої інстанції, трибуналах) в межах його округу.

[2] З попередньою версією опитувальника можна ознайомитися за цим посиланням https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSe3sobhvxxmxzgOi-z4MNAbzsrCqD_h-YnHCj15hy7H8rp13g/closedform

[3] Як результат, співпраця опитаних категорій була набагато кращою, ніж у випадку класичного методу "олівець-папір", особливо це стосується учасників судового процесу. Однак дані, отримані за допомогою цієї анкети, все ще не можуть бути узагальнені для всіх учасників судового процесу, а отримані дані можна розглядати як загальну тенденцію у відповідях категорій, запрошених до участі в анкетуванні.

[4] <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdQpggqhBXUbrJTyH9juU2Fqzw97T9RxdhVAliWZfenhByA/viewanalytics>

7. Іспанія - Генеральна рада судової влади

Період проведення опитування(нь): з 15 по 20 квітня 2021 року.

1. Якими були цілі опитування?

Опитування присвячене образу правосуддя в іспанському суспільстві.

2. Що вимірювали?

Перший виклик для будь-якого дослідження на цю тему полягає у тому, як подолати кліше та шаблонні відповіді. Ретельно розроблена анкета є ключовою передумовою: вона надає респондентам можливість чітко і недвозначно висловити те, що вони насправді хотіли сказати. Це особливо важливо, коли йдеться про дуже чутливі та ціннісні питання, такі як «незалежність» або «справедливість» судів.

Анкета містила запитання щодо загального враження респондентів про те, як функціонує система здійснення правосуддя в Іспанії на сьогоднішній день, а також про те, як функціонує суд у різних категоріях справ. Респондентів також запитували про їхнє загальне сприйняття незалежності суддів у прийнятті рішень, а також про те, чи існує тиск на суддів у зв'язку з їхніми рішеннями і з чийого боку. Були включені питання, що стосувалися безпосередньо респондентів, які мали досвід участі в судовій справі. Цих респондентів запитували, серед іншого, про те, чи почувалися вони комфортно, як до них ставилися працівники суду, чи спілкувалися вони особисто з суддею, і якщо так, то чи склалося у них враження, що суддя був відкритим до спілкування. Анкета містила соціально-демографічні дані про респондента, включаючи матеріальний статус та рівень освіти.

Нижче наведено короткий, базовий підсумок основних висновків, отриманих в ході національного опитування 2021 року щодо образу правосуддя серед населення Іспанії:

1. 68% всіх іспанців сприймають нинішню систему правосуддя як остаточну, більш надійну гарантію своїх прав і свобод.
2. 74% вважають, що іспанські судді є висококомпетентними і повністю кваліфікованими для виконання своїх обов'язків (серед самих суддів дуже схожий відсоток - 76% - висловлюють таку ж думку про себе і своїх колег).
3. Вісім з кожних десяти іспанців вважають, що немає жодних шансів на те, що суддя (або співробітник поліції) візьме хабар.
4. 77% населення Іспанії вважають, що висвітлення роботи правосуддя у ЗМІ є постійно упередженим, оскільки воно зосереджується майже виключно на невдачах або недоліках судової системи і дуже рідко повідомляє про позитивні дії або рішення.

5. 47% всіх іспанців стверджують, що мали особистий контакт із судовою системою. Серед них ті, хто вважає, що відчували себе в Суді невимушено і були належним чином проінформовані про судовий розгляд, як правило, висловлюють набагато більш позитивну оцінку судової системи (цей висновок чітко узгоджується з піонерським дослідженням Тома Тайлера в США).

6. 79% населення Іспанії вважають, що судова система страждає від серйозного, постійного недостатнього фінансування, яке вони сприймають як основну причину хронічних затримок у вирішенні справ. Фактично, 84% дійшли висновку, що всі уряди (незалежно від їхньої політичної орієнтації) більше зацікавлені в тому, щоб впливати на правосуддя, ніж у тому, щоб забезпечити його необхідними засобами, які б дозволили йому функціонувати більш ефективно.

7. за останні два десятиліття, з трьох класичних «влад» Монтеस्क'є, правосуддя зараз має явно кращі показники довіри населення ніж парламент чи уряд.

8. 66% населення Іспанії вважають, що суди перебувають під постійним тиском практично всіх соціальних інстанцій: ЗМІ, політичних партій, профспілок, уряду, економічних інститутів тощо... Відносно поширеною помилкою є висновок, що на думку населення, незалежність судів перебуває під серйозною загрозою.

9. Однак, коли використовується наступна серія запитань, з'являється чітке розмежування між сприйняттям того, що суди зазнають різного роду тиску, і відчуттям того, що цей тиск досягає поставленої для нього мети. Насправді, лише 24% іспанців дійшли висновку, що тиск на суд дійсно має певний вплив на його рішення.

10. У будь-якому випадку, під час нещодавнього опитування (з тією ж методологією) великої (1000) статистично репрезентативної вибірки суддів лише 1% визнав, що зовнішній тиск міг іноді впливати на їхні рішення (або на рішення їхніх колег).

3. Яка методологія була використана? (опитування/розповсюдження публікацій/онлайн/по телефону тощо)

Опитування ґрунтувалося на інтерв'ю, проведених шляхом випадкової вибірки телефонних номерів.

4. Яким був розмір вибірки? (кількість відповідей/кількість судів) і чи був досягнутий розмір вибірки?

Опитування проводилося за національною вибіркою 1000 осіб (+18), статистично репрезентативною для населення Іспанії, компанією «Metroscopia», провідним інститутом вивчення громадської думки, який має великий досвід у проведенні подібних досліджень і раніше вже проводив подібні опитування на замовлення Іспанської ради судової влади. Заключний звіт був написаний професором Хосе Хуаном Тохаріа (PhD, Єльський університет), почесним професором соціології, а нині президентом «Метроскопії», визнаним експертом у цій галузі.

5. Хто організовував опитування та збирав дані?

Рада правосуддя організувала опитування та обрала «Метроскопію» для його проведення.

6 Якими були витрати? 18.029,00 євро

7. Що було зроблено з результатами?

Звіт був опублікований на сайті Ради правосуддя:

<https://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Temas/Transparencia/Buen-Gobierno--Etica-Judicial-y-Comision-de-Etica-Judicial/Encuestas-de-satisfaccion/Encuesta--Los-Espanoles-y-la-Justicia---Mayo-de-2021>

Преса також згадувала про результати опитування. Опитування допомогло спрямувати діяльність Ради.

8. Які уроки винесли для наступного опитування/поради

Іспанська рада правосуддя співпрацює з «Метроскопією» протягом останніх років, завдяки чому різні опитування можна легко порівнювати і пропонувати бачення того, як відвідувачі судів сприймають здійснення правосуддя.

У зв'язку з цим у 2005 році професор Тохарія разом з професором Гарсією де ла Крус опублікували дослідження, присвячене баченню відвідувачів судів в Іспанії за останні 25 років. З цим дослідженням можна ознайомитися за наступним посиланням:

https://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/Actividad-del-CGPJ/Estudios/La-justicia-ante-el-espejo_25-anos-de-estudios-de-opinion-del-CGPJ--La-justicia-vista-por-sus-usuarios

9. З ким можна зв'язатися, щоб дізнатися більше Професор Хосе Хуан Тохарія

Швеція - Domstolsverket / Національна судова адміністрація Швеції

У Швеції SNCA розробила опитування користувачів, яке суди можуть використовувати за власним бажанням. Деякі з них вже використовували його, деякі мають намір це зробити. Питання однакові для всіх судів, а це означає, що результати можна порівнювати між судами, а також – якщо суд захоче, провести опитування кілька разів – через деякий час. Це онлайн-опитування можна знайти тут: [Діалог \(quicksearch.se\)](https://www.quicksearch.se)

Додаток IV - Зведена анкета для користувачів суду

Шановний пане/пані

Ця анкета є частиною оцінки якості системи правосуддя, що фокусується на якості, незалежності та неупередженості судової влади. Опитувальник є частиною європейських зусиль, спрямованих на забезпечення та посилення незалежності та якості судової системи.

Ваша думка та пропозиції важливі для нас, і ми будемо вдячні, якщо ви приділите трохи часу, щоб відповісти на наведені нижче запитання. Анкета є анонімною, і ми гарантуємо, що ваші відповіді будуть розглянуті з дотриманням суворої конфіденційності.

На питання 2 мають право відповідати лише сторона, свідок та потерпілий у кримінальній справі.

Про вас. Будь ласка, поставте галочку у відповідному полі:

A. В якості кого ви сьогодні присутні в суді?

- ☐ Як сторона
- ☐ Свідок
- ☐ Потерпілий у кримінальній справі
- ☐ Адвокат/представник сторони
- ☐ Інше

B. Стать?

- ☐ Чоловік
- ☐ Жінка
- ☐ Я ідентифікую себе інакше
- ☐ Волію не відповідати

C. Вік?

- ☐ До 18 років
- ☐ 18 - 30
- ☐ 31 - 50
- ☐ 51 - 65
- ☐ 65 років і старше
- ☐ Волію не відповідати

1. Ваш досвід перебування в суді сьогодні? Будь ласка, поставте позначку у відповідному полі:

A. Якщо ви були стороною у справі – яким був результат вашої справи?

- ☐ Успішно
- ☐ Частково успішно
- ☐ Не вдалося
- ☐ Закрито
- ☐ Ще не відомо

В. Слухання розпочалося вчасно

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

С. Слухання було перенесено на інший день:

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

Д. Всі відповідні документи були доступні вчасно до початку слухань:

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

2. Я чітко зрозумів:

(На питання 2 може відповідати лише сторона, свідок або потерпілий у кримінальній справі)

А. Питання у справі

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

В. Процедуру

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

С. Мій обов'язок перед Судом

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

Д. Мої права під час слухання

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

3. Суддя уважно вислухав мою версію справи:

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

4. Суддя з повагою ставився до всіх сторін та їхніх представників:

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

5. Суддя справедливо ставився до всіх сторін та їхніх представників:

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

6. Я впевнений, що справа була (або буде) вирішена справедливо:

- ☐ Так.
- ☐ Ні.
- ☐ Не застосовується

7. Якщо ви не впевнені, що справа буде (або була) вирішена справедливо, чому? (можна відмітити декілька пунктів):

- ☐ Я не відчуваю, що суддя був належним чином підготовлений до слухання
- ☐ Я не вважаю, що суддя діяв компетентно та професійно
- ☐ Я вважаю, що судді не вистачає комунікативних навичок
- ☐ Я не відчуваю, що судовий процес був відкритим і прозорим
- ☐ Я не вважаю, що суддя належним чином пояснив аргументацію
- ☐ Я вважаю, що сторона/представник міг неналежним чином вплинути на рішення
- ☐ Інше (тут, будь ласка, вкажіть чому):

8. Чи вважаєте Ви, що суддя (судді) був (були) незалежним (незалежними) при розгляді справи? (За шкалою від 0 до 10, де 0 означає "зовсім не незалежний", а 10 - "максимально можливий ступінь незалежності) Будь ласка, поставте позначку у відповідній клітинці.

☐ 0	☐ 3	☐ 6	☐ 9
☐ 1	☐ 4	☐ 7	☐ 10
☐ 2	☐ 5	☐ 8	

Примітка: Незалежна судова влада має важливе значення в демократичному суспільстві. Незалежний суддя є вільним від політичного чи іншого неналежного тиску. Незалежний суддя є неупередженим і справедливо ставиться до всіх сторін.

9. В цілому, я задоволений слуханням суддею (суддями) (За шкалою від 0 до 10 (де 0 означає "зовсім не задоволений", а 10 - "максимально задоволений") Будь ласка, поставте галочку у відповідній клітинці:

☐ 0	☐ 3	☐ 6	☐ 9
☐ 1	☐ 4	☐ 7	☐ 10
☐ 2	☐ 5	☐ 8	

10. Перед тим, як прийти сьогодні до суду, чи очікували Ви, що з Вами будуть поводитися справедливо? (За шкалою від 0 до 10 (де 0 означає "я зовсім не очікував, що до мене поставляться справедливо", а 10 означає "я абсолютно очікував, що до мене поставляться справедливо") Будь ласка, поставте галочку у відповідній клітинці:

☐ 0	☐ 3	☐ 6	☐ 9
☐ 1	☐ 4	☐ 7	☐ 10
☐ 2	☐ 5	☐ 8	

11. Чи довіряли Ви судовій системі до того, як прийшли сьогодні до суду? (За шкалою від 0 до 10 (де 0 означає "зовсім не довіряв", а 10 - "максимально довіряв") Будь ласка, поставте позначку у відповідній клітинці:

☐ 0	☐ 3	☐ 6	☐ 9
☐ 1	☐ 4	☐ 7	☐ 10
☐ 2	☐ 5	☐ 8	

12. З моменту звернення до суду сьогодні, Ваша довіра до судової системи зросла чи зменшилася?

- ☐ Збільшилася (ваш досвід був кращим, ніж очікувалося)
- ☐ Знизилася (ви були розчаровані)
- ☐ Залишилась без змін

У вас є якісь пропозиції чи коментарі?

Дякую!

Додаток V - Перелік індикаторів для вимірювання якості правосуддя

А. ПОКАЗНИКИ СВОЄЧАСНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕДУР

А1. Стандарти для суддів щодо тривалості розгляду справ:

- Існування стандартів часу в судах першої та апеляційної інстанцій;
- Сфера застосування стандартів (вся процедура або окремі етапи процедури);
- Реалізація стандартів на практиці в судах першої та апеляційної інстанцій;
- Доступ громадськості до інформації про впровадження стандартів.

А2. Стандарти для сторін щодо тривалості розгляду справ:

- Існування стандартів часу для сторін у судах першої та апеляційної інстанцій, наприклад, для подання документів;
- Повноваження суду накладати санкції на сторони, які не дотримуються часових стандартів
- Повноваження суддів видавати вказівки щодо управління справами (пристосовувати процедуру до справи) в судах першої та апеляційної інстанцій;
- Повноваження суддів застосовувати визначену процедуру, якщо сторона не дотримується її.

А3. Підсумкові процедури:

- Існування спрощених процедур у відповідних справах у судах першої та апеляційної інстанцій.

А4. Цифрове подання справ та цифрові процедури:

- Можливість подачі справи в електронному вигляді;
- Можливість цифрових процедур, в тому сенсі, що всі комунікації є цифровими, за слухання;
- Можливість проведення слухань дистанційно
- Можливість для учасників судових процесів інформувати себе в електронному вигляді про хід розгляду їхніх справ;
- Наявність та розвиток механізмів вирішення спорів онлайн;
- Наявність систем відстеження для сторін, які використовують механізми вирішення спорів онлайн.

А5. Спеціалізація суддів:

- Наявність достатньої кількості спеціалізованих суддів у судах першої та апеляційної інстанцій.

В. ІНДИКАТОРИ НАЛЕЖНОЇ ПРАВОВОЇ ПРОЦЕДУРИ З ТОЧКИ ЗОРУ ДОСТУПНОСТІ

В6. Рівність сторін (фінансування та витрати):

- Існування системи, за якої державне фінансування надається сторонам судового процесу, які не мають коштів для самостійного ведення судового процесу;
- Чи забезпечує система адекватне представництво таких учасників судових процесів за державний кошт
- Існування системи перекладання судових витрат сторони, яка виграла справу, на сторону, яка програла.

В7. Співмірні зусилля суддів:

- Існування повноважень щодо визначення кількості часу, відведеного на розгляд справи, залежно від її складності, в судах першої та апеляційної інстанцій
- Наявність повноважень щодо зменшення складності до слухання в першій інстанції та апеляції

В8. Робота з образливою поведінкою:

- Повноваження судді вживати заходів для запобігання зловживанням з боку сторін та/або їхніх адвокатів
- Інструменти, доступні судді для втручання:
 - o Зупинити або відкласти провадження у справі
 - o Замовити прискорення розгляду справи
 - o Накладати штрафи
 - o Перекладення судових витрат
 - o Подати скаргу до дисциплінарного органу.

В9. Доступність апеляції:

- Існування права на апеляцію для сторони, що програла судовий процес;
- Існування системи фільтрації для запобігання розгляду скарг, які не мають підстав, до повного слухання;
- Вплив оскарження на виконання наказу.

В10. Спілкування:

- Існування процедур на всіх офіційних мовах країни;
- Наявність у суді можливостей для забезпечення перекладу у разі необхідності.
- Існування системи забезпечення належного рівня перекладу

В11. Доступ для людей з інвалідністю:

- Наявність спеціальних процедурних та фізичних умов для людей з інвалідністю.

В12. Заходи для вразливих верств населення:

- Існування спеціальних процедурних та фізичних заходів для вразливих груп населення.

С. ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ СУДОВИХ РІШЕНЬ

С13. Формат судових рішень:

- Існування шаблонів для судових рішень у стандартних категоріях справ.

С14. Вмотивованість судових рішень:

- Існування вимоги щодо вмотивованості судових рішень по суті цивільних справ та вироків у кримінальних справах;
- Можливість для суддів наводити лише стислі причини, коли це доречно (наприклад, для прискорення процедур);
- Вимога, щоб усні судові рішення (якщо це дозволено) записувалися і були доступні сторонам;
- Вимога розшифровки усних судових рішень у цивільних справах та усних вироків у кримінальних справах.

С15. Чіткість судових рішень:

- Первинні реципієнти, для яких судові рішення мають бути зрозумілими:
 - Сторони
 - Громадськість загалом
 - Інші судді (наприклад, апеляційні суди або Верховний Суд)
 - Академічне середовище
 - Оціночні органи.
- Існування зобов'язання використовувати мову, яка є чітко зрозумілою
- Існування системи (зовнішнього оскарження) для забезпечення чіткого розуміння судових рішень

С16. Оцінка якості судових рішень:

- Існування інструменту для регулярного оцінювання якості судових рішень
- Орган, відповідальний за оцінку.

С17. Оцінювання діяльності суддів:

- Існування системи оцінювання діяльності суддів
- Орган, відповідальний за проведення оцінки
- Зв'язок з Опитуванням щодо задоволеності користувачів послуг суду.

С18. Освіта суддів:

- Наявність початкової підготовки суддів з написання судових рішень
- Наявність навчальних курсів, покликаних допомогти суддям у виконанні їхніх обов'язків
- Існування вимоги регулярної участі суддів у курсах підвищення кваліфікації.

D. ІНДИКАТОРИ ДОСТУПУ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО ПРАВА, ЯКИМИ МАЄ КЕРУВАТИСЯ СУСПІЛЬСТВО

D19. Доступ до судової практики:

- Ступінь оприлюднення судових рішень у цивільному, кримінальному та сімейному праві в судах першої та апеляційної інстанцій;
- Намагання суду звернути увагу громадськості на рішення, які мають значний вплив та/або створюють прецедент;
- Зусилля суду щодо оприлюднення статистичної інформації про результати розгляду справ.

D20. Відкритість для публіки:

- Ступінь, в якому суди надають громадськості інформацію через офіційні джерела (наприклад, публікації, веб-сайти) щодо основних судових цінностей, таких як незалежність, неупередженість та застосування закону;
- Ступінь, в якому громадськість має можливість відвідувати суди та бачити суддів за роботою.

Додаток VI - Опитувальник щодо якості правосуддя

Будь ласка, вкажіть країну вашого походження:

Загальне зауваження: Команда проекту рекомендує, щоб опитувальник заповнювала робоча група, яка складається з приблизно 3 суддів, що мають відповідні знання з питань якості, та (деяких членів) Ради суддів/еквівалентного органу.

Інструкція перед заповненням анкети:

На запитання можна відповісти в електронному вигляді, поставивши позначку у відповідному полі. Якщо не зазначено інше, будь ласка, дайте лише одну відповідь на кожне з кримінальних та цивільних питань.

Відмінності між судами:

У вашій країні порядок роботи судів може відрізнятися. Там, де це доречно, розрізняють суди першої та апеляційної інстанцій. Між судами першої інстанції та апеляційними судами також можуть існувати відмінності. Якщо у запитанні не міститься конкретного прохання вказати на відмінності (див. 1.1), будь ласка, дайте відповідь на запитання, пам'ятаючи про звичайну ситуацію з судами у вашій країні.

Що мається на увазі під "стандартами":

У цій анкеті, будь ласка, розглядайте "стандарти" як цільові показники або керівні принципи, призначені для досягнення своєчасності та ефективності, за якими можна оцінити фактично досягнуті часові рамки, що можуть бути реалізовані в різний спосіб – від закону до звичаю.

Що мається на увазі під "скороченими/спрощеними процедурами":

Як зазначено у Висновку № 6 ЄМРП, у цій сфері існують значні розбіжності в термінології. Не всі держави розуміють поняття скороченого, спрощеного та прискореного провадження в однаковому сенсі. Будь ласка, дайте відповідь на це запитання відповідно до вашої системи, маючи на увазі скорочену або прискорену процедуру.

А. Своєчасність та ефективність процедур

Індикатор А1: стандарти для судів щодо тривалості розгляду справ

1.1 Чи існують офіційні або неофіційні стандарти щодо тривалості розгляду справ у судах першої інстанції?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

1.2 Якщо існують стандарти, чи застосовуються вони до всієї процедури (від початку до кінця)?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Загальна процедура	☐	4	☐	4

1.3 Чи існують офіційні або неофіційні стандарти щодо тривалості розгляду справ в апеляційних судах?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

1.4 Якщо існують стандарти, чи застосовуються вони до всієї процедури (від початку до кінця)?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Загальна процедура	☐	4	☐	4

1.5 Якщо в судах першої інстанції існують стандарти, чи проводиться їх моніторинг принаймні раз на рік?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так	☐	4	☐	4
Ні	☐	0	☐	0

1.6 Якщо в апеляційних судах діють стандарти, чи проводиться їх моніторинг принаймні раз на рік?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так	☐	4	☐	4
Ні	☐	0	☐	0

1.7 Чи реалізуються стандарти на практиці у справах, до яких вони застосовуються в судах першої інстанції?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0
Невідомо	☐	0	☐	0

1.8 Чи реалізуються стандарти на практиці у справах, до яких вони застосовуються, в апеляційних судах?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів Справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0
Невідомо	☐	0	☐	0

1.9 Чи є інформація про впровадження цих стандартів доступними для громадськості?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Доступно на офіційному сайті	☐	4	☐	4
Інше	☐	2	☐	2
Немає в наявності	☐	0	☐	0

Індикатор A2: Стандарти для сторін щодо тривалості розгляду справ

2.1 Чи існують правила (закони, кодекси/правила цивільного судочинства тощо), що визначають часові рамки для сторін у судах першої інстанції, наприклад, для подання документів?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

Примітка: у кримінальних справах правила можуть застосовуватися або до обвинуваченого, або до відповідача, або до обох сторін.

2.2 Чи може суд першої інстанції накласти санкції на сторони, які не дотримуються строків, зазначених у пункті 2.1 вище?

	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

2.3 Чи існують правила (закони, кодекси/правила цивільного судочинства тощо), що визначають часові рамки для сторін в апеляційних судах, наприклад, для подання документів?

	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

2.4 Чи може суд апеляційної інстанції накладати санкції на сторони, які не дотримуються строків, зазначених у пункті 2.3 вище?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

2.5 Чи мають судді судів першої інстанції повноваження видавати вказівки щодо управління справами у справі?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів Справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

2.6 Чи мають судді судів першої інстанції повноваження застосовувати такі вказівки щодо ведення справи, якщо сторона їх не виконує?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільний кейси	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

2.7 Чи мають судді апеляційних судів повноваження видавати вказівки щодо ведення справи в апеляції?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

2.8 Чи мають судді апеляційних судів повноваження застосовувати такі вказівки щодо ведення справи, якщо сторона їх не виконує?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

Індикатор АЗ: спрощені / скорочені процедури

3.1 Чи доступні спрощені або скорочені процедури у відповідних справах у судах першої інстанції?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

3.2 Чи доступні в апеляційних судах спрощені або скорочені процедури у відповідних справах?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

Індикатор A4: Цифрове подання справ та цифрові процедури

4.1 Чи можна відкривати справи в судах першої інстанції в електронному вигляді?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

4.2 Чи можна відкривати справи в апеляційних судах в електронному вигляді?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

4.3 Чи можуть процедури в першій інстанції проводитися в цифровому форматі, тобто всі комунікації є цифровими, аж до слухання?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

4.4 Чи можуть процедури в апеляційних судах здійснюватися в цифровому форматі в тому сенсі, що всі комунікації є цифровими, аж до слухання?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

4.5 Чи можна проводити слухання в судах першої інстанції дистанційно:				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так	☐	4	☐	4
Ні	☐	0	☐	0

4.6 Чи можна проводити слухання в апеляційних судах дистанційно:				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так	☐	4	☐	4
Ні	☐	0	☐	0

4.7 Чи можуть учасники судового процесу інформувати себе в електронному вигляді про хід розгляду їхніх справ?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6
Від 1/3 до 2/3 типів кейсів	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

4.8 Чи існують або розробляються в судах механізми вирішення спорів в режимі он-лайн?		
		Оцінки
Повністю доступний	☐	6
Доступно частково	☐	4
Розробляється	☐	2
Ні	☐	0

Примітка: Механізми ОВС стосуються нових процедур, які розробляються на основі цифрових можливостей і, таким чином, відрізняються від існуючих процедур. Подумайте про процедури, які дозволяють послідовне спілкування між сторонами та судом (наприклад, за допомогою електронної пошти) замість слухань.

Індикатор A5: Спеціалізація суддів

5.1 Чи існують у судах першої інстанції спеціалізовані судді/суди/відділи/палати, які розглядають такі типи справ?			
	Так.	Ні.	Оцінки
Сімейне та ювенальне право	☐	☐	Так=1, Ні=0
Право інтелектуальної власності	☐	☐	Так=1,
Комерційне право	☐	☐	Так=1
Законодавство про неплатоспроможність	☐	☐	Так=1
Особливі види злочинів	☐	☐	Так=1
Трудове право	☐	☐	Так=1
Інші, які вважаються відповідними	☐	☐	Так=1

5.2 Чи існують в апеляційних судах спеціалізовані судді/суди/відділи/палати, які розглядають такі типи справ?			
	Так.	Ні.	Оцінки
Сімейне та ювенальне право	☐	☐	Так=1
Право інтелектуальної власності	☐	☐	Так=1
Комерційне право	☐	☐	Так=1
Законодавство про неплатоспроможність	☐	☐	Так=1
Особливі види злочинів	☐	☐	Так=1
Трудове право	☐	☐	Так=1
Інші, які вважаються відповідними	☐	☐	Так=1

* Джерело: Висновок КРЕС № 15. Пункт 42.

Індикатор А6: Оцінювання роботи суддів

6.1 Чи проводиться регулярне оцінювання компетентності суддів суду з дотриманням принципу незалежності суддів з метою визначення освітніх потреб та розподілу суддів суду за галузями права та спеціалізаціями?³		
		Оцінки
Щодо потреб у навчанні та розподілу галузей права і спеціалізацій	☐	4
Тільки щодо потреб у навчанні	☐	2
Лише щодо розподілу галузей права та спеціалізації	☐	2
Ні	☐	0

6.2 Чи проводиться регулярний аналіз індивідуальної роботи суддів щодо кількості справ, тривалості, професійної якості рішень, поведінки в судовому засіданні та суддівської етики у спосіб, що забезпечує повагу до незалежності суддів? Можливі кілька варіантів відповідей⁴.		
		Оцінки
Кількість випадків	☐	1
Тривалість процедур	☐	1
Якість рішень	☐	1
Поведінка на слуханнях	☐	1
Суддівська етика	☐	1
Ні	☐	0

³ Примітка: дайте ствердну відповідь лише в тому випадку, якщо оцінка відповідає критеріям Європейської судової палати, зазначеним в індикаторах щодо незалежності та підзвітності

⁴ Примітка: дайте ствердну відповідь лише в тому випадку, якщо оцінка відповідає критеріям Європейської судової палати, зазначеним в індикаторах щодо незалежності та підзвітності

6.3 Чи є поведінка судді частиною опитувань щодо задоволеності користувачів послуг суду, якщо такі проводяться?		
		Оцінки
Так	☐	2
Ні	☐	0

Належна правова процедура з точки зору доступності

Індикатор В7: Рівність сторін (фінансування та витрати)

7.1 Чи існує система надання державного фінансування сторонам, які не мають коштів для самостійної оплати судового процесу?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

7.2 Чи забезпечує система адекватне представництво таких учасників судового процесу за рахунок держави?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

7.3 Чи існує достатнє державне фінансування для таких учасників судового процесу, які підпадають під дію системи?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

7.4 Чи повинна сторона, яка прогала цивільну справу, як правило, брати участь у витратах сторони, яка виграла?		
		Оцінки
Повністю	☐	1
Основний принцип - повний внесок, але з можливістю відхилення	☐	2
Частково	☐	1
Ні.	☐	0

Індикатор B8: Відповідні зусилля суддів (чи приділяється належна увага складним справам?)

8.1 Чи має суд повноваження визначати кількість часу, відведеного на розгляд справи, залежно від її складності, в судах першої інстанції?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	4	☐	4
Ні.	☐	0	☐	0

8.2 Чи має суд повноваження зменшити складність справи (наприклад, вимагаючи від сторін досягти згоди з певних питань/аспектів) до слухання в першій інстанції?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

8.3 Чи має суд повноваження визначати кількість часу, відведеного на розгляд справи, залежно від її складності, в апеляційних судах?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	4	☐	4
Ні.	☐	0	☐	0

8.4 Чи має суд повноваження зменшити складність справи (наприклад, вимагаючи від сторін досягти згоди з певних питань/аспектів) до розгляду апеляції?

	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

Індикатор В9: Протидія образливій поведінці

9.1 Чи може суддя вжити заходів для запобігання неправомірній поведінці сторін та/або їхніх адвокатів?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

9.2 Якщо відповідь на питання 9.1 "так", чи може суддя зробити що-небудь з перерахованого нижче (будь ласка, вкажіть стільки пунктів, скільки потрібно):				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Зупинити або відкласти провадження у справі	☐	1	☐	1
Прискорити провадження	☐	1	☐	1
Зробити несприятливі витрати замовлення	☐	1	☐	1
Накладати штрафи	☐	1	☐	1
Подати скаргу до дисциплінарного органу	☐	1	☐	1

Індикатор B10: Можливість оскарження

10.1 Чи може сторона, яка програла справу, подати апеляцію?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

10.2 Чи існує система фільтрації для запобігання розгляду скарг, які не мають підстав, до повного слухання?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

10.3 Якщо подається апеляція, чи може суд призупинити/винести постанову про зупинення рішення першої інстанції?	
	Оцінки
☐ Так.	2
☐ Ні.	0

Індикатор B11: Комунікація

11.1 Чи доступні процедури всіма офіційними мовами?

	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

11.2 Чи забезпечує суд у разі потреби письмовий (усний) переклад?

	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

11.3 Чи існує система забезпечення належного рівня якості письмового (усного) перекладу (наприклад, шляхом перевірки та/або ліцензування)?

	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

Індикатор B12: Доступність для людей з інвалідністю

12.1 Чи існують спеціальні процедурні заходи для людей з інвалідністю ⁵ ?							
Понад 2/3 судів	Оцінка	Між 2/3 і 1/3 судів	Оцінка	Менше 1/3 судів	Оцінка	Ніяких судів	Оцінка
☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

12.2 Якщо відповідь на 11.1 "так", будь ласка, вкажіть, які інвалідності враховуються:								
	Понад 2/3 судів	Оцінки	Від 2/3 до 1/3 судів	Оцінки	1/3 судів	Оцінки	Ніяких судів	Оцінки
Порушення опорно-рухових функцій	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Порушення зорових функцій	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Проблеми зі слухом	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Порушення інтелектуального розвитку	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Порушення психічного здоров'я	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Інше	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

12.3 Чи є спеціальні фізичні пристосування для людей з інвалідністю?							
Понад 2/3 судів	Оцінка	Між 2/3 і 1/3 судів	Оцінка	Менше 1/3 судів	Оцінка	Ніяких судів	Оцінка
☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

⁵ Наприклад, спеціальні процесуальні умови для осіб із порушеннями слуху чи зору, можливість дистанційної участі в судових засіданнях (наприклад, у разі порушення мобільності) та інші.

12.4 Якщо відповідь на 11.3 "так", будь ласка, вкажіть, які інвалідності враховуються:

	Понад 2/3 судів	Оцінки	Від 2/3 до 1/3 судів	Оцінки	1/3 судів	Оцінки	Ніяких судів	Оцінки
Порушення опорно-рухових функцій	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Порушення зорових функцій	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Проблеми зі слухом	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Порушення інтелектуального розвитку	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Порушення психічного здоров'я	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Інше	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

Індикатор В13: Доступність для вразливих груп населення

13.1 Чи існують спеціальні процедурні механізми для вразливих груп населення?

Понад 2/3 судів	Оцінка	Між 2/3 і 1/3 судів	Оцінка	Менше 1/3 судів	Оцінка	Ніяких судів	Оцінка
☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

13.2 Якщо відповідь на 12.1 "так", будь ласка, вкажіть, кого обслуговують:

	Понад 2/3 судів	Оцінки	Від 2/3 до 1/3 судів	Оцінки	Менше 1/3 судів	Оцінки	Ніяких судів	Оцінки
Діти	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Люди похилого віку	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

Постраждалі ⁶	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Інші вразливі групи дорослих	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

13.3 Чи доступні спеціальні фізичні умови для вразливих груп населення?

Понад 2/3 судів	Оцінка	Між 2/3 і 1/3 судів	Оцінка	Менше 1/3 судів	Оцінка	Ніяких судів	Оцінка
☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

13.4 Якщо відповідь на 12.3 "так", будь ласка, вкажіть, кого обслуговують:

	Понад 2/3 судів	Оцінки	Від 2/3 до 1/3 судів	Оцінки	Менше 1/3 судів	Оцінки	Ніяких судів	Оцінки
Діти	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Люди похилого віку	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Постраждалі	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0
Інші вразливі групи дорослих	☐	3	☐	2	☐	1	☐	0

Якість судових рішень та її покращення

C14. Формат судових рішень

14.1 Чи існують необов'язкові шаблони судових рішень для стандартних типів справ?

	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	8	☐	8
Більше 2/3 типів справ	☐	6	☐	6

⁶ Як визначено у статті 2(1)(а) Директиви 2012/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради, що встановлює мінімальні стандарти щодо прав та захисту жертв злочинів, жертва означає: (i) фізичну особу, яка зазнала шкоди, включаючи фізичну, психічну чи емоційну шкоду або економічні збитки, безпосередньо спричинені кримінальним правопорушенням; (ii) членів сім'ї особи, смерть якої була безпосередньо спричинена кримінальним правопорушенням, і які зазнали шкоди внаслідок смерті цієї особи.

Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	4	☐	4
Менше 1/3 типів справ	☐	2	☐	2
Немає типів справ	☐	0	☐	0

Індикатор C15: Вмотивованість судових рішень

15.1 Чи повинні судові рішення, що стосуються питань по суті, бути обґрунтовані в усній або письмовій формі?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

15.2 Чи може суддя надавати лише стислі мотиви в усній або письмовій формі, якщо це доречно (наприклад, для прискорення процедури)?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

15.3 Чи фіксуються та надаються сторонам мотиви судових рішень у цивільних та кримінальних справах, які приймаються лише в усній формі (тобто не в письмовій)?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки

Так.	☐	4	☐	4
Ні.	☐	0	☐	0
Не застосовується (оскільки усні пояснення не допускаються)	☐	4	☐	4

Індикатор C16: Чіткість судових рішень

16.1 Чи очікується, що судова влада забезпечить зрозумілість судових рішень (можлива більш ніж одна відповідь):				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Сторони	☐	2	☐	2
Громадськість загалом	☐	1	☐	1
Інші судді (такі як як апеляційні суди, Верховний Суд)	☐	1	☐	1
Академічне середовище	☐	1	☐	1

16.2 Чи існує пряме зобов'язання (наприклад, у законі, підзаконних актах чи практиці) використовувати в судових рішеннях мову, яка є чітко зрозумілою?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

16.3 Чи існує система поза межами апеляційного оскарження для забезпечення чіткого розуміння судових рішень?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

Індикатор C17: Оцінка якості судових рішень

17.1 Чи здійснюється регулярне рецензування суддями зразків судових рішень з метою оцінки якості судових рішень (поза процесом оскарження)?

		Оцінки
Так.	☐	4
Ні.	☐	0

Індикатор 18: Освіта суддів

18.1 Чи є написання судових рішень частиною початкової підготовки суддів?		
		Оцінки
Так.	☐	3
Ні.	☐	0

18.2 Чи доступні корисні та якісні навчальні курси, які покликані допомогти суддям ефективно виконувати свої обов'язки?		
		Оцінки
Так.	☐	3
Ні.	☐	0

18.3 Якщо відповідь питання 18.2 позитивна, чи зобов'язані судді регулярно відвідувати такі навчальні курси?		
		Оцінки
Так.	☐	3
Ні.	☐	0

Індикатор D19: Доступ до судової практики

19.1 Чи публікуються судові рішення в судах першої інстанції на зовнішньому веб-сайті?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

19.2 Якщо (деякі з цих) судових рішень публікуються, чи є доступ до них безкоштовним або за символічну плату, чи потрібно платити за доступ?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Безкоштовно	☐	2	☐	2
Символічна плата	☐	1	☐	1
Платно	☐	0	☐	0

19.3 Чи доступні для громадськості стислі виклади важливих судових рішень першої інстанції?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

19.4 Чи висвітлюються важливі рішення: чи доводяться до відома громадськості рішення, які мають великий вплив/створюють прецедент?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

19.5 Чи доступна громадськості статистична інформація про результати розгляду справ?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

19.6 Чи публікуються судові рішення в апеляційних судах на зовнішньому веб-сайті?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Всі випадки	☐	4	☐	4
Більше 2/3 типів справ	☐	3	☐	3
Від 1/3 до 2/3 типів справ	☐	2	☐	2
Менше 1/3 типів справ	☐	1	☐	1
Немає типів справ	☐	0	☐	0

19.7 Якщо (деякі з цих) судових рішень публікуються, чи є доступ до них безкоштовним або за символічну плату, чи потрібно платити за доступ?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Безкоштовно	☐	2	☐	2
Символічна плата	☐	1	☐	1
Платно	☐	0	☐	0

19.8 Чи публікуються резюме важливих судових рішень апеляційних судів?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

19.9 Чи висвітлюються важливі апеляційні рішення: чи доводяться до відома громадськості рішення, які мають великий вплив/створюють прецедент?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

19.10 Чи доступна громадськості статистична інформація про результати розгляду справ в апеляційних судах?				
	Кримінальні справи	Оцінки	Цивільні справи	Оцінки
Так.	☐	2	☐	2
Ні.	☐	0	☐	0

Дякуємо за заповнення анкети.